Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 216 (7. 005) ◉ 1989 йил 21 сентябрь, пайшанба ◉ Баҳоси 3 тийин

КЕЧА МОСКВАДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ЎЗ ИШИНИ ЯКУНЛАДИ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ «ПАРТИЯНИНГ ҲОЗИРГИ ШАРОИТДАГИ МИЛЛИЙ СИЁСАТИ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1989 йил 20 сентябрь куни Марказий Комитет Пленумида КПСС платформаси лойиҳаси ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати тўғрисида»ги докладини муҳокама қилиш давом этди.

Музокараларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов, КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Г. И. Усмонов, Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Я. Вагрис, Тоғли Қорабоғ автоном областини алоҳида бошқариш комитети раиси А. И. Вольский, СССР телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси М. Ф. Ненашев, Қозоғистон ССРдаги Омонгелди номли совхоз механизатори Н. В. Геллерт, КПСС Смоленск область комитетининг биринчи секретари А. А. Власенко, КПСС Доғистон область комитетининг биринчи секретари М. Ю. Юсупов, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Х. Везиров, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Қ. М. Маҳкамов, СССР мудофаа министри Д. Т. Язов, КПСС Кабарда-Болқар область комитетининг биринчи секретари Е. А. Елисеев, КПСС яҳудий автоном область (Хабаровск ўлкаси) комитетининг биринчи секретари Б. Л. Корсунский, СССР ички ишлар министри В. В. Бакатин, КПСС Тува область комитетининг биринчи секретари Г. Ч. Ширшин, ВЦСПС секретари В. М. Мишин сўзга чиқдилар.

Пленумда тузилган редакцион комиссия номидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. А. Медведев сўзга чиқди.

Пленум тушган таклифлар, фикр-мулоҳазалар ва бўлиб ўтган муҳокамани ҳисобга олиб, КПСС-нинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» платформасининг пухталаштирилган лойиҳасини (матбуотда эълон қилинади) маъқуллади ва шу масала юзасидан қарор қабул қилди, қарор матбуотда эълон қилинади.

Пленум СССР бош прокурори А. Я. Сухаревнинг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. Қ. Лигачевнинг аризасини кўриб чиқиш натижалари тўғрисидаги ахборотини тинглади. Е. Қ. Лигачев ўзини терговчилардан Т. Х. Гдлян ва Н. В. Иванов порахўрликда айблашаётгани муносабати билан КПСС Марказий Комитети ва СССР прокуратурасига ариза ёзиб мурожаат қилган эди. СССР прокуратураси ўтказган текшириш ана шу даъволарнинг батамом асоссизлигини кўрсатди.

Пленумда Е. Қ. Лигачев ва КПСС Марказий Комитети аъзолигига номзод В. И. Смирнов сўзга чиқдилар. Пленум шу масала хусусида қарор қабул қилди. (Нутқлар ва қарор матбуотда эълон қилинади).

Марказий Комитет Пленуми ташкилий масалани кўриб чиқди.

Пленум В. П. Никонов ва В. М. Чебриковни улар пенсияга чиқиш тўғрисида ариза берганликлари муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва Марказий Комитет секретарлари вазифаларидан озод қилди.

Пленум В. В. Шчербицкийни пенсияга чиқиш тўғрисида ариза берганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси вазифасидан озод қилди.

Пленум Ю. Ф. Соловьев ва Н. В. Тализинни пенсияга чиққанликлари муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига номзод вазифаларидан озод қилди.

Ўртоқ М. С. Горбачев В. П. Никонов, В. М. Чебриков, В. В. Шчербицкий, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Тализин ўртоқларга партия органларидаги кўп йиллик актив ва самарали фаолиятлари учун самимий миннатдорчилик билдирди.

Пленум СССР давлат хавфсизлиги комитети раиси В. А. Крючковни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси этиб сайлади.

Пленум Ю. Д. Маслюковни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига номзодликдан аъзоликка ўтказди.

Пленум СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси Е. М. Примаковни ва КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия Контроли комитети раиси Б. К. Пугони КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига номзодлар этиб сайлади.

Пленум КПСС Орел область комитетининг биринчи секретари Е. С. Строевни, КПСС Липецк область комитетининг биринчи секретари Ю. А. Манаенковни ва КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Г. И. Усмоновни КПСС Марказий Комитетининг секретарлари этиб сайлади.

Пленум Украина Компартияси Қрим область комитетининг биринчи секретари А. Н. Гиренкони КПСС Марказий Комитети аъзолигига номзоддан аъзоликка ўтказди ва уни КПСС Марказий Комитетининг секретари этиб сайлади.

Пленумнинг охирида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тугаллади.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори

1989 йил 20 сентябрь

Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг докладини муҳокама қилиб ва КПССнинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати тўғрисида»ги платформаси лойиҳасини унинг партия ва халқ ўртасидаги муҳокамаси якунларини ҳисобга олган ҳолда кўриб чиқиб, Пленум қарор қилади:

1. КПССнинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати тўғрисида»ги платформаси қабул қилинсин ва уни изчиллик билан амалга ошириш барча партия ташкилотлари ҳар бир коммунистнинг вазифаси деб ҳисоблансин.

Пленум жамиятда кенг кўламда маъқулланган платформанинг ғоялари ва қоидалари қайта қуришнинг ҳаётий эҳтиёжларига жавоб беради ва совет федерациясини янгилаш, барча миллий-давлат тузилмаларни ривожлантириш ҳамда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидаги барча халқларнинг манфаатлари йўлида бошқа миллий муаммоларни ҳал этиш учун сиёсий негиз бўлади, деб ҳисоблайди.

2. Пленум КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросига, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига КПССнинг «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати тўғрисида»ги платформасида баён этилган ғояларни амалга ошириш юзасидан партия ташкилотлари фаолиятининг конкрет планларини ишлаб чиқишни топширади.

Тошкент область партия комитетида

Область партия комитети бюросининг навбатдаги мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комиссияси ва Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг «Тошкент шаҳри аҳолисини мева-сабзавот, нон, сут маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлашдаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги хати кўриб чиқилди.

Область партия комитетининг бюроси Тошкент шаҳри аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалалари областнинг партия, совет, хўжалик органлари томонидан қониқарсиз бажарилмоқда, деб уқтириб ўтди. Тошкент шаҳрини мева-сабзавот ва эртаги картошкага бўлган эҳтиёжлари тўла ва сифатли қондирилиши учун реал имкониятдан фойдаланилмаяпти.

«Ташоблагропром» раҳбарлари колхозлар, совхозлар билан савдо тайёрлов-органлари ўртасида иқтисодий жиҳатдан ўзаро манфаатли алоқаларни ишлаб чиқишда сусткашликка йўл қўймоқдалар. Кўпгина хўжалик раҳбарлари карам ва пиёз етиштиришни кўпайтирган ҳолда шаҳар аҳолиси учун керак бўлган эртаги бодринг, помидор, сабзи ва бошқа маҳсулотларни кам экмоқда. Айрим колхоз-совхозларнинг раҳбарлари имкониятлари бўлишига қарамай план топшириқлари, шартнома мажбуриятларини писанд қилмаяптилар, бунда маҳсулотни четдаги олувчиларга, кооперативларга ва бошқа шаҳарлардаги савдо ташкилотларига беришни афзал кўрмоқдалар. Матлубот кооперацияси мева-сабзавот ресурсларини қидириб топиш, савдони ташкил этишнинг катта имкониятларига эга. Лекин шартнома баҳоларида маҳсулотни хўжаликлар ва аҳолидан харид қилиб олишдаги унинг фаолияти унчалик кенгайтирилмаяпти. Шаҳар аҳолисини озиқ-овқат маҳсулоти билан таъминлашдаги мураккаб аҳвол кўшиб ёзишлар, маҳсулотни яшириб сотиш ҳоллари билан янада мушкуллаштирилаётир.

Область партия комитетининг бюроси Тошкент шаҳрини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда «Ташоблагропром», «Ташгорагропром»нинг, «Ташоблплодоовощ» бирлашмасининг қониқарсиз ишлаётганлигини таъкидлаб, коммунист-раҳбарлар Р. Н. Нурматов, С. Т. Тошқулов, Б. Н. Носировдан ўзларига қарашли хўжалик ва корхоналарнинг план топшириқлари ва шартнома мажбуриятларини бажариш юзасидан зарур тадбирлар кўришларини талаб қилди. Тошкент шаҳрида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш планларини бажармаган, давлат интизомини, совет савдоси қоидаларини, ер тўғрисидаги қонунларни бузишга йўл қўйган коммунист-раҳбарларнинг партиявий жавобгарлигини кўриб чиқиш бир қанча шаҳар, район партия комитетларига топширилди.

Область ижроия комитети, область матлубот жамияти, Тошкент шаҳар ижроия комитетига республика ва мамлакатнинг бошқа областларидан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари олиб келишни анча кўпайтиришнинг шошилинч чораларини кўриш тавсия қилинди.

Область партия комитети бюросининг мажлисида бошқа айрим масалалар ҳам кўриб чиқилиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

Тошкент шаҳрида дорилфунун ташкил этиш тўғрисидаги декретга В. И. Ленин имзо чеккан куннинг 70 йиллигини байрам қилиш ҳақида

1990 йилнинг сентябрида В. И. Ленин РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Тошкент шаҳрида Давлат дорилфунуни таъсис этиш тўғрисидаги декретига имзо чеккан кунга 70 йил тўлади. Дорилфунуннинг ташкил этилиши жуда катта сиёсий аҳамиятга молик воқеа, авваллари эзилиб келган Шарқ халқларига уларнинг ижтимоий ва иқтисодий жиҳатдан ривожланишига ҳар томонлама, беғараз ёрдам беришга қаратилган ленинча миллий сиёсат принципларининг намойиши бўлди.

Бутун минтақада олий таълимнинг тўнғич даргоҳи — Тошкент дорилфунуни Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда социалистик ўзгартишларни рўёбга чиқаришда, бу ерда фаннинг, халқ таълими ва маорифининг қарор топиши ҳамда ривожланишида муҳим аҳамият касб этди. Унинг бўлинмалари негизида Ўрта Осиёдаги барча республикаларда кўп олий ўқув юртлари ва илмий муассасалар ташкил этилди. Дорилфунун Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва минтақадаги бошқа республикалар академияларини тузишда ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети В. И. Ленин Тошкент шаҳрида Давлат дорилфунунини ташкил этиш тўғрисидаги декретга имзо чеккан куннинг 70 йиллигини бутун республика ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги жуда муҳим воқеа деб билиш хусусида қарор чиқарди.

Область, шаҳар, район партия комитетларига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, Халқ таълими министрлигига, республика идеология муассасаларига, ўқув юртларининг партия ва комсомол ташкилотларига юбилей санасига тайёргарлик кўриш ва байрам қилиш жараёнидан халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш, партия ленинча миллий сиёсати ютуқларини тарғиб қилиш, Тошкент Давлат дорилфунунида ва бошқа ўқув юртларидаги аҳволни тубдан яхшилаш борасидаги барча ишларни авж олдиришга қаратилган сиёсий ва ташкилотчилик фаолиятини кучайтиришда ҳар томонлама фойдаланиш тавсия этилди.

1990 йилнинг сентябрь ойида юбилейга бағишланган тадбирларни ўтказиш режалаштирилди. Уларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш комиссияси тузилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига шу йилнинг 1 ноябригача юбилей тадбирларини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилиш ва ҳал этиш топширилди.

Тошкентда дорилфунун ташкил этиш тўғрисидаги декретга В. И. Ленин имзо чеккан куннинг 70 йиллиги шарафига хотира медалини таъсис этишга қарор қилинди.

Иттифоқдош республикалар ва хорижий мамлакатлар дорилфунунлари билан байналмилалчилик алоқаларини мустаҳкамлаш мақсадида юбилей тадбирларига Тошкент Давлат дорилфунуни билан ҳамкорлик қилаётган олий ўқув юртлари делегацияларини таклиф этиш назарда тутилган.

Республика Министрлар Советига, Халқ таълими министрлигига, министрликлар ва идораларга, область партия комитетларига Тошкент Давлат дорилфунуни ректорати ва партия комитетига унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, талабаларнинг, энг аввало областлардан келган ёшларнинг турмуш ва ўқиш шароитларини яхшилаш масалаларини кўриб чиқиш, ўзлаштириши яхши бўлган талабаларни рағбатлантириш учун турли стипендиялар таъсис этиш таклиф қилинди.

Халқ таълими министрлигига Тошкент Давлат дорилфунунининг Совет Иттифоқидаги ва чет эллардаги етакчи олий ўқув юртлари билан ҳамкорлигини ривожлантириш, илмий-педагогик кадрлар, талабалар ва аспирантлар алмашиш борасидаги амалий ишларни кенгайтиришни таъминлаш топширилди.

Дорилфунуннинг республика бутун олий ва ўрта мактабларини сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш, область олий ўқув юртлари учун муаллимлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш борасидаги ишининг аҳамиятини оширадиган тадбирлар ҳам кўзда тутилган. Тошкент Давлат дорилфунунига республикамиз областларидан зўр истеъдодли ёшларни танлаб олишни яхшилаш мақсадида дорилфунун ҳузурида ихтисослашган мактаб-интернат, қобилиятли болалар учун тайёрлов курслари ташкил этиш режалаштирилган. Бунда ана шу болаларни махсус программа бўйича тайёрлаш ва уларнинг кириш имтиҳонларисиз олий ўқув юртига қабул қилиниши назарда тутилади.

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетига, газета, журнал, радио ва телевидение редакцияларига ленинча миллий сиёсат ютуқларини тарғиб қилиш, ёшларни байналмилал руҳда тарбиялашга алоҳида аҳамият берган ҳолда тегишли адабиётлар чиқариш ва байрамга тайёргарликнинг боришини кенг ёритиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига дорилфунун ташкил этиш тўғрисидаги Ленин декретининг 70 йиллигига бағишлаб ҳужжатли фильм яратиш тавсия қилинди.

Тошкент Давлат дорилфунуни ректоратига, партия ва комсомол ташкилотларига ташкилотчилик ва сиёсий ишларни коллективда шонли сана шарафига социалистик мусобақани амалий ва кенг миқёсда авж олдиришга қаратиш; партия ва ҳукуматнинг халқ таълимини қайта қуриш масалалари борасидаги қарорлари бажарилишини, ўзида чуқур профессионал билимдонлик ва ғоявий эътиқодни, юксак маданият ва гражданлик масъулиятини уйғунлаштирган, байналмилалчилик ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбияланган кадрларни тайёрлашни таъминлаш; кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш системасини тубдан яхшилаш, уни демократиялаш ва топширилган иш учун ходимларга бўлган принципиал талабчанликни кучайтириш масалалари борасидаги қарорлари бажарилишини таъминлаш, кадрларнинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий фаоллигини ўстириш, Тошкент Давлат дорилфунуни ҳаёти ва фаолиятида талабаларнинг ўз-ўзини бошқарув аҳамиятини кучайтириш таклиф этилди.

Муваққат комитет мажлиси

СССР Олий Советининг «Жиноятчиликка қарши курашни қатъиян кучайтириш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент шаҳрида жиноятчиликка қарши кураш бўйича муваққат комитет ташкил этди.

Муваққат комитетнинг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Унда ташкилий масалалар ва Тошкент шаҳрида жиноятчиликка қарши кураш бўйича муваққат комитетнинг биринчи навбатдаги вазифалари кўриб чиқилди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси ёнғиндан муҳофаза бошқармасининг бошлиғи В. Д. Добрийнинг пойтахт савдо корхоналарида ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиш ҳақидаги ахбороти тингланди.

Мажлисни Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари О. Ҳ. Асқаров олиб борди.

Бизнинг суҳбат

Совет-француз экипажи: фазода ва заминда

1960 йилнинг мартида Совет Иттифоқида планетамизда биринчи космонавтлар отряди ташкил этилган эди. 1961 йил 12 апрелда Юрий Алексеевич Гагарин «Восток» кемасида коинотга «йўл олди». Ернинг биринчи космонавти фазога парвоз қилди. Шундан сўнг коинотни бирин-кетин бошқа космонавтлар забт эта бошладилар. Эндиликда ветеранлар билан ёнма-ён довюракларнинг янги авлоди меҳнат қиляпти.

Космонавтларнинг ва борт инженерларининг янгидан-янги группалари «Союз»ларни, «Мир» орбитал станциясини ўзлаштиряпти. «Интеркосмос» йўли билан космосни тинч мақсадларда тадқиқ этиш ва фойдаланиш соҳасидаги Совет Иттифоқининг халқаро ҳамкорлиги муваффақиятли ривожланиб бораяпти.

Франция — космос соҳасида СССР билан ҳамкорлик қила бошлаган дастлабки капиталистик мамлакатлардан биридир. Ҳозир совет — француз ҳамкорлигининг тўққиз космик лойиҳаси амалга оширилаяпти.

Тошкентда одам бошқарадиган совет — француз космик парвозининг қатнашчилари меҳмон бўлиб туришибди. Уларнинг орасида совет кемасида коинотга кўтарилган биринчи француз космонавти Жан-Лу Кретьен ҳам бор. Франция Республикасининг фуқароси тадқиқотчи-космонавт бўлди, фахрли Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди.

Совет делегациясининг раҳбари Вячеслав Дмитриевич Зудовнинг енгил қўли билан менга совет — француз экипажи — Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари учувчи космонавт Александр Волков, борт инженери Сергей Крикалев ва космонавт Жан-Лу Кретьен билан учрашиш насиб этди.

— Бизнинг «Союз ТМ-7» кемамиз ўтган йилнинг 26 ноябрида учирилган эди, — деб ҳикоя қилади А. Волков. — Одам бошқарадиган комплекс программасида кеманинг «Мир» орбитал комплекси билан туташтирилиши, унинг бортида космонавтлар Владимир Титов, Муса Манаров ва врач Валерий Поляков билан биргаликда илмий-техникавий тадқиқотларни ва тажрибаларни ўтказиш кўзда тутилган эди. Программа ўттиз кунга мўлжалланганди. Аммо биз барча ишларни 26 кунда уддаладик. — Экипаж ниҳоятда тиғиз ва аниқ ҳаракат қилди. Очиқ космосга чиқиш керак эди. Фазода икир-чикирлар бўлмайди, шунинг учун пухта тайёргарлик кўрдик. Очиқ космосга чиқишга тайёргарлик қандай борганлигини ҳикоя қилиб ўтирмайман. Мен Жан-Лу Кретьен билан «Орлан» скафандрини кийдик, пультда Сергей навбатчилик қилар эди. Владимир Титов кеманинг экипаж ва Ер — Учишни бошқариш маркази билан алоқасини таъминлаб турди. Врач Валерий Поляков вазифасига кўра бизнинг сиҳат-саломатлигимизни кузатиб турди. Космосдаги ишлар ҳақидаги қисқа репортажларни сиз телевизор орқали кўргансиз. Шу нарсани қўшимча қиламан: биз «Эра» — очиладиган антенна билан ишлашимиз, антенна Крикалевнинг командасидан сўнг очилиши керак эди. Аммо кутилмаган воқеа бўлди: команда берилганига қарамай антенна очилгани йўқ. Учиш раҳбари Валерий Рюмин Ердан туриб маслаҳат бера бошлади. Кўпчилик ҳаракат қилиб, биз олдинга қўйилган вазифани бажаришга муваффақ бўлдик.

Ҳозир «Қутқарувчи-космонавтлар» программаси устида ишлаяпман. Бу жуда қизиқ, пухта жисмоний тайёргарлик билан бир қаторда янги билимларни ҳам талаб қилади.

— Биз очиқ космосда 5 соат 57 минут бўлдик, —деб давом этади Жан-Лу Кретьен. — Скафандрнинг имкониятлари олти соатга мўлжалланган. Алексей антенна билан «овора» эди, аммо у очилмасди. Скафандр оғирлиги ва оёқ зарбалари билан таъсир ўтказмоқчи бўлдик — у кучланиш узелига 20 марта зарба берди, ҳаммаси ўз ўрнига тушди. Уч минут қолган экан. Ўшанда биз Александр билан рекорд вақт очиқ космосда бўлганлигимизни хаёлимизга ҳам келтирмаган эдик. Космосдан қандай тез қайтиш мумкин бўлса шунчалик тез кемага қайтдик. Аксига олиб қайтганимиздан сўнг люкни ҳеч ёполмайман. Бундай ҳоллар учун эҳтиёт варианти кўзда тутилган эди. Ерга қайтиши лозим бўлган Манаровнинг кемасига ўтишим мумкин эди. Аммо программани ҳам бажариш керак. Бутун кучимни, диққат-эътиборимни бир ерга қўйиб люкни ёпдим.

Бу менинг совет — француз экипажи билан иккинчи парвозим бўлди — биринчи марта Владимир Жонибеков билан учган эдим, Тошкентга эса иккинчи марта келишим.

— Парвоз мураккаб ўтди, — дейди экипажнинг энг ёш аъзоси Сергей Крикалев. — Программада «Союз ТМ-7» кемасининг «Мир» орбитал комплекси билан туташтирилиши, унинг бортида космонавтлар Владимир Титов, Муса Манаров ва Валерий Поляков билан биргаликда тадқиқот ва тажрибаларни ўтказиш кўзда тутилган эди. Экипаж белгиланган программани тўла бажарди. Биз Ерга 21 декабрда қайтиб тушдик. Владимир ва Муса космосда бир йил ишлашди.

Улар кенг кўламдаги программани бажаришди, очиқ космосда ҳам ишлашди. Программанинг муваффақиятли бажарилишига жисмоний машқлар комплексини ҳар куни бажариш ёрдам берганлигини қўшимча қиламан. Ана шу машқларсиз вазнсизликда яшаб бўлмайди. Коинотни забт этиш ва ўзлаштириш йўли машаққатли йўл.

Қўшма совет-француз космик тадқиқотлари программаси давом этмоқда. 1991 йилда «Алисе» лойиҳаси амалга оширилади.

Ҳозирча қисқа ҳордиқ чиқариш дамларида одам бошқарадиган совет — француз космик парвозининг қатнашчилари мамлакат бўйлаб сафар қилишяпти. Тошкентга келишдан олдин улар Тбилисида бўлишди. Тошкент ва Самарқанддан кейин улар Махачқалъага сафар қиладилар.

Суҳбатни
Э. АДАЙКИНА
ёзиб олди.

СУРАТДА: Совет-француз экипажи аъзолари — космонавтлар (чапдан ўнгга) А. А. Волков, Ж.-Л. Кретьен, С. К. Крикалев.

Р. Ширинов сурати.

Меҳнатдан обрў топганлар

Равзалиянинг орзу ва ташвишлари

Бугун хонадонини ажойиб мебеллар билан жихозлашни, хоналарни дид билан безатишни истамаган уй бекаларини учратиш қийин бўлса керак. Одатда, хоналардаги ҳамма нарсаларни бир-бирига мос қилиб харид қилишади. Пардалар, сервантлар, стол ва стуллар. Ҳа, ҳаттоки стуллар ҳам хонадаги бошқа мебель ва деворларнинг рангига мос келиши керак. Тошкентдаги стул ишлаб чиқарувчи фабрикага ҳар куни тонгда ўнлаб ишчилар сменага шошиладилар. Улар хонадон бекаларию, ишлаб чиқаришдаги хизматчиларни ўз меҳнатлари билан қувонтиришга ҳаракат қиладилар. Бугун шаҳримиздаги савдо пештахталарига бу фабрика ҳам ўзининг маҳсулотларини юбориб, кўпчилик эътиборини қозоняпти.

Равзалия умумий ишга ҳисса қўшаётган ўнлаб илғорларнинг бири. Эрта тонгдан ўзи меҳнат қилаётган стулларни газлама билан қоплаш цехига кириб келадию, вақтини бекорга сарфламай ишга киришиб кетади. У ишга барвақт келишни одат қилиб олган. Чунки ҳар доим ҳам эрталаб иш унумли бўлишини яхши билади. Секин-аста цехга кириб келаётган ҳамкасб дугоналари билан кулимсираб сўрашар экан, уйдаги хол-аҳволини, болаларини, оиладаги янгиликларини сўрашга ҳам улгуради. Ахир цехда неча киши ишлашаётган бўлса, коллектив ҳам бир оила-да! Кези келганда одамларнинг вақти уйдан кўра кўпроқ ишхонада, ҳамкасблар даврасида ўтади. Равзалия ўз коллективидагиларни яхши кўради, уларнинг ишга астойдил ёндошиши ёқади унга.

Балки ишчанликни, вақтни бекорга сарфламасликни айнан мана шу ҳамкасбларидан ўргангандир. Равзалиянинг фабрикага ишга келганига ҳам мана салкам тўққиз йил бўляпти. Тўғри, корхонада 20—30 йиллаб ишлаётган ветеранлар кўпчиликни ташкил қилади. Лекин Равзалия ҳам фабрика ишига худди улардек ҳисса қўшишга ҳаракат қиляпти. Дастлабки ишга келган вақтларида цехдагилар махсус асбоб билан стулларнинг устига газлама тортаётганларида, рости, озгина ишдан ҳайиққанди ҳам. Тўғри-да, ёшгина қизлар, нозикниҳол аёллар кўпчилигини ташкил этган цехда иш тинимсиз давом этарди. Қизлар кресло ва стулларни у ёнидан-бу ёнига олишиб, қалин газламани энли қилиб тортишарди. Бир соатнинг ўзида мана шу стулларни бир неча марта кўтариб, яна ўз ўрнига қўйишади. «Бунга озмунча куч керакми, эплай олмасам керак» деб хаёлидан ўтказганди. Лекин барибир кўз қўрқоқ, қўл ботир-да! Муқаддас Жўраева уни ўз қўли остига олди. Мураббийчиликда тажрибаси бўлган бу аёл ўз касбининг сирларини янги келган ишчига мукаммал ўргата бошлади. Қисқа фурсатда Равзалиянинг қўли ишга келишиб қолди. Илгарилари унинг отаси ҳам мана шу корхонада ишлаб ҳурмат-эътибор қозонганди. Одатда, ўғиллар ота касбини эгаллашса, ҳозир қизлар уларнинг изидан боряптилар. Биринчи ҳафталардаги ишончсизликни ҳисобга олмаганда ёш ишчи ўзини тез ўнглаб олди. Уни ўз фарзандларидек, опаси ёки синглисидек қабул қилиб олган коллективнинг хизматлари бу.

Мана, ўша кезларда ҳам ҳаяжон, ҳам интилиш билан боққан кўзларда бугун ўзига бўлган ишонч ҳукм суради. Бу бежиз эмас.

Қаҳрамонимиз бугун корхонанинг пешқадамлари сафидан ҳақли равишда ўрин олган. Эндиликда ўзи ҳам ишга янги келган ёшларга касб ўргатяпти. Бугун у 4-разрядли ишчи. Тажриба ва маҳорат сирларини мукаммал ўзлаштирган. Фабрикада бугун ўнга яқин стул турлари ишлаб чиқарилади.

Лекин энг моҳир ишчиларга ташкилотларнинг маълум буюртмаларини бажариш юкланган. Мана икки йилдирки, Равзалия ана шу буюртмалар асосида ишлаяпти. Унинг қўлидан чиққан стул ва креслоларни ҳар қанча синчиклаб кузатманг, бирорта нуқсон топа олмайсиз. Ахир сифат — бугунги кунда ҳар бир ишчи олдидаги муҳим вазифа-ку. Унинг смена кўрсаткичлари 110—115 фоиздан қуйи тушмаяпти.

Илғор ишчи ўзининг бошқалардан яхшироқ ишлашини сира тан олмайди.

— Бизда ҳамма шунақа ишлайди,— дейди у.—Бригадир—Вера Степановна Татарникована олайлик. Ишни ҳам, ташкилотчиликни ҳам уддалайди. Цехда ишчиларнинг аҳил ва ҳамжиҳатлигида бу аёлнинг ҳиссаси катта. Коллектив кўп миллатли. Лекин ягона оиладек. Цех остонасидан қадам ташлаб ичкарига кирилдими, бас. Ким қайси миллат эканлигини ёддан чиқаришади. Ахир, бунинг нима аҳамияти бор, шунча йилдан бери ҳамма аҳил яшаб келяпти-ку!

Вера Степановна дам олаётган ёки бирор бир сабаб билан ишга чиқмай қолган кезларида Зуҳра Ҳуснитдинова коллективга етакчилик қилади. Озода Йўлдошева, у ҳам Равзалиянинг ҳамкасби, 20 йилдан бери фабрикада ишлайди. Раъно Ғофурова ёшларнинг тажрибали мураббийси. Эркин Билолов ҳам тажрибали ишчи.

— Икки йилдан бери хўжалик ҳисоби асосида ишлаяпмиз, — дейди Р. Умарова. — Ҳар холда ишда сезиларли силжишлар рўй беряпти. Ҳамма технологик жараёнлар бир маромда, узилишларсиз ишлаяпти. Одамларнинг маоши ҳам ошди. Ваҳоланки меҳнатга яраша ҳақ олинар экан, ҳар бир ишчи ҳам ўз вақтини бекорга сарфламасликка ҳаракат қилади. Илгарилари омборларда стуллар босилиб ётарди. Ҳозирчи? Биз билан шартнома тузган коллективлар уларни ўз вақтида олиб кетишади. Қолаверса, маҳсулотларимиз савдода ҳам ушланиб турмайди. Бу эса биз учун ниҳоятда фойдали.

Равзалия ишлаб чиқариш муаммолари ва ютуқлари ҳақида қизиқиб гапиради. Лекин у ишдаги ютуқлар билан чекланиб қолмайди. Ҳамкасблари унга юксак ишонч билдириб, халқ депутатлари Ленин район Советига депутат этиб сайлаганлар. Бу эса илғор ишчининг халқнинг орзу ва ташвишлари билан яшашига замин яратяпти. Унинг олдига кўплаб одамлар ўз илтимослари ва наказлари билан келишади. Иситиш системаларининг яхши ишламаслиги, уй-жой олиш, квартираларни ремонт қилиш, мактаб ва болалар боғчалари олдида спорт, ўйин майдончалари қуриш ҳақидаги наказлар Равзалиянинг депутатлик фаолиятини белгилаб беряпти.

Инсон ўз умрининг бирор дақиқасини ҳам бекор сарфламаслиги керак. Равзалия Умарованинг оддий кунларини кузатсангиз, унинг бу қоидага қатъий амал қилаётганлигини кўрасиз. Ишни юқори самара билан тугатгач, 154-мактабда депутатлик қабулини бошлайди. Зарур масалалар юзасидан мутасадди раҳбарлар қошига ошиқади. Уйда эса аёллик ташвишлари...

Қисқаси, Равзалия Умарова ажойиб ишчи, тиниб-тинчимас депутат, ички дунёси бой аёл дейиш тўғрироқ бўлса керак...

В. МАДИМАРОВА.

Ҳалол, фидокорона меҳнат кўпчиликнинг ҳурматига сазовор қилади. Шаҳримизда минг-минглаб фидойилар бор. Улардан бири «Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг кичик йиғув участкаси слесари Р. Таликовадир. У ўз зиммасидаги топшириқларини бажаришда бошқаларга намуна бўлмоқда.

✦

Турсун Хусамутдинов 14 йилдан бери Тошкент махсус мебель ишлаб чиқариш заводида ишлаб келаяпти. У ўз ишига астойдил меҳр қўйган. Шу сабабли ҳам у тайёрлаётган маҳсулотлар сифати кўпчиликка маъқул келмоқда. Илғор ишчи жамоат ишларида ҳам фаол қатнашаяпти. Ҳамкасблари ўртасида ҳар жиҳатдан намуна бўлишга интилмоқда.

Р. Шарипов ва Х. Мирзакаримов суратлари.

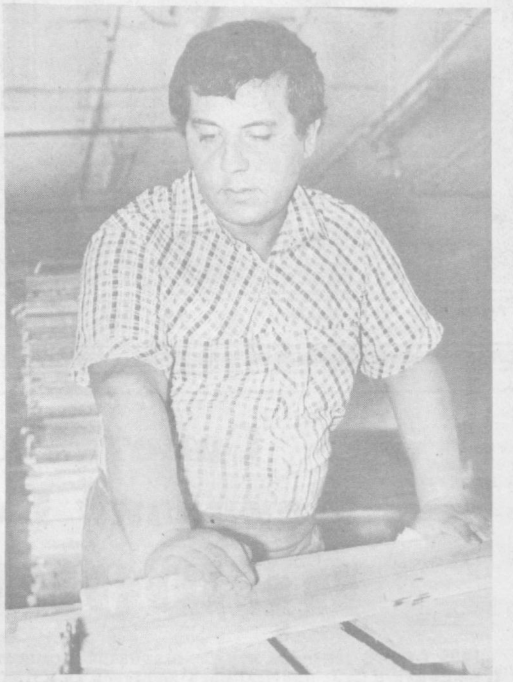

Бу ҳақда XXVI шаҳар партия конференциясида гапирилган эди

Қурилиш: муаммолар гирдобида

XXVI Тошкент шаҳар партия конференциясида уй-жой қурилиши билан бирга, капитал қурилиши масалаларига жуда кенг ўрин берилган, бу борадаги озми-кўпми қилинаётган ишлар ҳам, нуқсонлар ҳам ҳар томонлама таҳлил этилиб, чуқур очиб ташланган эди. Қурилиш борасида биз қандай йўлдан бордик? Шу нарса равшанки, дейилган эди унда, вазиятдан келиб чиқиб, қурилиш, лойиҳа ташкилотларининг партия ташкилотлари, планлаштирувчи органларнинг меҳнат коллективлари олдига принципиал янги шартлар: уйсозлик қувватларини кескин ошириш, корхоналарнинг маблағлари ва кучларини уй-жой қурилишига жалб этишни шарт қилиб қўйиш лозим эди. Шу мақсадда СССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг махсус қарори қабул қилинганди.

Шу йиллар мобайнида ҳажмли-блокли уйсозлик, 5-йирик панелли уйсозлик комбинати қувватлари ишга туширилди, яна икки комбинат қурила бошланди, монолит уйсозлик ўзлаштирилмоқда. Ҳашаматли объектлар қурмасликдан иборат қатъий йўл амалга оширилди. Қурилиш қувватларини ҳоли этиш учун лойиҳа-смета ҳужжатлари билан таъминланмаган 22 та саноат объекти титул рўйхатларидан чиқарилди.

Булар ҳаммаси шаҳарда капитал қурилиш аҳволини яхшилашга, бошқача қилиб айтганда, оёққа турғизишга қаратилган эди. Хўш, мана, 1988 йилнинг декабрь ойида бўлиб ўтган конференциядан кейин орадан ўтган вақт ичида қандай ўзгаришлар бўлди?

Мана, қўлимизда ўтган даврнинг дастлабки натижалари. Ўзбекистон ССР агросаноат Давлат комитетига қарашли корхоналарни ҳисобга олмаганда шаҳарда ташкилотлар томонидан ўзлаштирилаётган маблағлар қаноатланарли эмас. Бу ерда гап марказлашган усулдаги капитал маблағларни ўзлаштириш ҳақида боряпти. Шу жумладан қурилиш-монтаж ишларида ҳам жадал суръат етишмаяпти. Бу борада ярим йиллик план уёқда турсин, ҳатто етти ойлик кўрсаткич 44 ва 48 фоиздан нарига ўта олмади. Кейинги ойларда ҳам ўсиш суръатлари кишини қаноатлантирадиган даражада эмас.

Айниқса бу борада Собир Раҳимов ва Сергели районлари шаҳарни орқага тортмоқдалар. Бу районларда капитал қурилишга ажратилаётган маблағлар жуда суст ўзлаштирилмоқда. Лимитлардан фойдаланиш савияси уларда ҳали анча паст (40 фоиз атрофида).

Капитал маблағларнинг асосий қисми (70 фоизга яқини) ноишлаб чиқариш объектлари қурилишига ажратилганлигини таъкидлаб ўтмоқчимиз. Уларга ажратилган маблағлар бирмунча дуруст ўзлаштирилаётгани кишини қувонтиради, албатта. Масалан, умуман қурилиш бўйича ҳозир эришилаётган «суръат»га қараганда ноишлаб чиқариш объектлари қурилишида силжиш бор.

Аммо ишлаб чиқариш объектлари қурилишига етарли эътибор берилмаётганини нима билан изоҳлаш мумкин? Конференцияда бу ҳақда жиддий гап бўлган, қурилиш коллективлари зиммасидаги вазифалар масъулияти қайта-қайта уқдирилганига қарамай нега аҳвол ўзгармаяпти? Йил тугашига бор-йўғи тўрт ойча вақт қолди, холос. Аммо бу борада ҳали ярим йўлда депсинилмоқдаки, бунга асло тоқат қилиш мумкин эмас!

Хўш, бунга кимлар «ҳисса» қўшяпти? Келинг, улар билан танишайлик. Мана, улардан бири «Прогресс» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасидир. Бу корхона раҳбарлари ўзларига ажратилган капитал маблағлар «тошбақа суръатлар» билан ўзлаштирилаётганидан наҳотки бехабар бўлсалар! Уларда шу йилнинг ҳар ойида йиллик планда кўзда тутилган маблағнинг ўртача 4 фоизи ўзлаштириб борилган. Бу ғирт бепарволикдан бошқа нарса эмас-ку.

Ёки вакцина ва зардоб илмий-текшириш институтидаги аҳволни олайлик. Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг экспериментал ахборот-ҳисоблаш марказида эса қурилиш суръатларини ҳисоб-китоб қилишга келганда «адашиб» қолаётганликлари ажабланарлидир. Тошкент тажриба экспериментал-механика заводи ҳам капитал маблағларни қандай қилиб суст ўзлаштиришни «тажриба» қилиб кўраётгандек таассурот қолдирмоқда. Тошкент химия-фармацевтика заводи дирекциясига-ку гап йўқ, улар бу борада илғорлар ўртасида эмас, балки қолоқлар ичида «рекорд» ўрнатишмоқчи, шекилли. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг капитал қурилиш бошқармаси раҳбарларига ҳам гап унчалик кор қилмайдиган кўринади, акс ҳолда улар бундан аввалги танқиддан тегишли хулоса чиқариб олишган бўлар эди.

Қўйинг-чи, бундай «Ўтда куймас, сувга чўкмас», ҳар қандай танқидга «иродаси мустаҳкам» ташкилотлар кўпчиликни ташкил қилади. Улар орасида «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам, шаҳар уй-жой бошқармаси ҳам, ҳатто «Ташгорстрой» территориал-қурилиш бирлашмасига қарашли 8-трест ҳам бор.

Албатта, уларда капитал қурилишнинг муаммолари ҳам оз эмас. Бу муаммолар шаҳарда ҳар хил: қурилиш материаллари таъминотидан тортиб, ишчи кучи етишмаслигигича, қурилиш мураккабликларидан етарли даражада хабардор эмасликдан тортиб, умумий планлаштириб юбораверишгача (кейин ўйлаймай-нетмай қилинган иш «жабри»ни тортишгача) ва энг катта «касаллик» — чала қурилишларни кўпайтириб юбориш каби муаммолардир. Бу эса куч ва маблағларнинг ҳар томонга сочиб юборилишига олиб келмоқдаки, бундай иллатларга имкони борича тезроқ чек қўймаса бўлмайди.

Ҳ. АКРОМОВ.

Шарҳчи сатрлари

Ҳиндистон сайловга тайёргарлик кўрмоқда

Ҳиндистонда бўладиган ялпи парламент сайловига ҳали анча вақт бор, конституцияга кўра, сайлов келгуси йилнинг 15 январигача ўтказилиши керак. Аммо мамлакатда сайловчилар овози учун кураш шиддат билан давом этмоқда, турли партияларнинг раҳбарлари мамлакат бўйлаб сафарга чиқиб, митинглар уюштирмоқдалар, одамлар билан учрашмоқдалар. Хуллас, ўз программасини баён этиш ва душманни танқид қилиш учун барча имкониятлардан фойдаланишмоқда.

44 сиёсий партия ва 172 ташкилот ҳокимият учун курашга отланди, булар орасида 7 та умуммиллий ва 30 та регионал партия бор. Аммо сайловда нечта партия ёки ташкилот иштирок этишидан қатъи назар пировардида реал кураш Ражив Ганди бошчилигидаги ҳукмрон Ҳиндистон миллий конгресси (И) билан бирлашган оппозиция ўртасида бўлади. Бунинг учун у, яъни оппозиция сўзда эмас, балки амалда бирлашиши керак, албатта. Оппозиция, нима қилиб бўлса ҳам Ҳиндистон миллий конгресси (И) — ҲМК(И) ҳукуматини ағдариб ташлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйиб, ҳукмрон партияга қарши ягона фронт бўлиб чиқишга уринмоқда. Оппозициядаги арбобларнинг фикрича, марказ уюшмаси, яъни миллий фронт оппозициянинг ўзаги бўлиши лозим, мазкур арбоблар Ҳиндистон коммунистик партияси ва Ҳиндистон марксистик коммунистик партияси етакчилигидаги сўл партияларни ҳам, Бхаратия Жаната партияси бошчилигидаги ўнг партияларни ҳам ана шу ўзак атрофига бирлаштиришни хоҳлайдилар.

Оппозиция «Бофорс иши» атрофида шов-шув кўтариб, сайловолди стратегиясини шу асосга қурмоқда, у ҳукуматни ва ҲМК(И)ни порага сотилишда айбламоқда. Мамлакатнинг олий назоратчи ревизори Швециянинг «Бофорс» фирмасидан бир неча туркум гаубицалар сотиб олиш учун битим тузилгани тўғрисида парламентга доклад тақдим этган эди, оппозиция шу докладни рўкач қиляпти. Дарҳақиқат, мазкур докладда контракт тузилаётганида молиявий ва техникавий нуқсонлар ва ноаниқликларга йўл қўйилгани ҳақида гапирилган эди. Шундан фойдаланиб, оппозициядаги 12 партия мустақил Ҳиндистон тарихида мисли кўрилмаган тадбирни кўрдилар, улар парламентнинг қуйи палатаси составидан чиқиб, жумладан ҳукуматнинг истеъфо беришини талаб қилдилар. Уларнинг куч-ғайратлари бир қадар самара ҳам берди. Яқинда энг йирик тўрт шаҳар — Деҳли, Бомбай, Мадрас ва Калькуттада жамоатчилик фикри сўралганида шу нарса равшан бўлдики, «Бофорс иши» бўлажак сайловда муҳим омил бўлиши мумкин. Мамлакат аҳолисининг негизи бўлган аксарият қишлоқ аҳли бу масалаларга сира қизиқаётгани йўқ. Уларни оилани боқиш ва иш топиш муаммолари кўпроқ ташвишлантирмоқда.

Ҳукмрон ҲМК(И) партиясининг сайловолди стратегияси оппозициянинг тарғиботчилик кампаниясидан афзалдир. Бу стратегия тадбирларнинг бутун бир комплексига суянади, бунга кўра, аҳолининг энг қашшоқ қатламлари аҳволини яхшилаш, уларни иш билан таъминлаш, демократияни кенгайтириш назарда тутилган. Жавоҳарлал Неру туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланаётганида қабул қилинган ва унинг номи билан аталаётган ишсизликка қарши кураш программаси чор-ночор яшаётган ҳар бир оиланинг жуда бўлмаганда бир аъзосини иш билан таъминлашни мақсад қилиб қўйган. Шаҳар ва қишлоқдаги ўз-ўзини бошқариш, маҳаллий органларнинг ваколатларини кенгайтириш, ушбу органларда хотин-қизлар, «табақалар ва қабилалар рўйхатлари» деб аталмиш ташкилотлар вакилларининг иштирокини 30 процентгача кўпайтириш тўғрисидаги қонун лойиҳалари парламентга тақдим этилди. Гарчи ана шу қонун лойиҳаларини парламентнинг юқори палатасида кўриб чиқиш сессиягача кечиктирилган бўлса ҳам (ҳойнаҳой сессия сентябрь ойининг охири — октябрь ойининг бошларида бўлса керак), бу лойиҳалар ҳозирнинг ўзидаёқ муҳим ўрин тутмоқда ва аҳоли уларни бажонидил қўллаб-қувватламоқда.

Ҳиндистон сиёсий ҳаётида шахсий омил муҳим, кўпинча эса ҳал қилувчи ўрин тутади. Шунинг учун ҳам кўп нарса ҲМК (И) раҳбари Ражив Ганди сайловчиларни ўз томонига нечоғли ағдариб олишига боғлиқ бўлади. Ҳозирча у бу ишни бўлажак ҳукумат раҳбари лавозимига эҳтимол тутилган бошқа даъвогарлардан кўра яхшироқ уддаламоқда. Социологик сўраб билишларнинг натижалари ҳам Р. Ганди халқ орасида ўз муҳолифларига нисбатан анча машҳур эканлигини кўрсатиб турибди. Масалан, 200 шаҳар ва қишлоқнинг 11 минг аҳолиси ўртасида ўтказилган сўров савол берилганларнинг 67 фоизи Ражив Гандини афзал кўраётганини аён кўрсатди. Ҳолбуки унга энг яқин турган рақиб — миллий фронт ва Жаната партиясининг раҳбари Вишванатх Пратап Сингхни сўралганларнинг бор-йўғи 25 фоизи афзал кўрди. Бунинг устига, оппозиция «Бофорс иши» атрофида шов-шув кўтараётганига қарамай, саволга жавоб берган кишиларнинг фикрича, Ражив Ганди В. П. Сингхга қараганда ҳалолроқ, у омилкор маъмурдир, унинг тафаккури тиниқ, Р. Ганди қўлида конкрет программа бор ва у аҳолининг энг камбағал қатламлари манфаатларини ўйлаб сиёсат юритмоқда.

Оппозициядаги раҳбарлар ўз миллий фронтларида бошчилик қилиш учун кўп куч-ғайрат сарфлашаётгани ҳам ҳукмрон партияга наф келтирмоқда.

Бундай шароитда Ражив Ганди партияси, фаразларга кўра, парламентнинг қуйи палатасидаги 542 ўриндан 314 тасини олиши ва шундай қилиб янги ҳукумат тузиш учун кўпчилик ўринга эга бўлиши керак. Агар оппозиция бирлашишга муваффақ бўлса, икки қарама-қарши турган томон тахминан баравар ўринларга эга бўлади. Бу ҳолда мустақил ва кичикроқ партиялардан сайланган депутатларни ўз томонига ағдариш учун кураш бошланади, оппозиция эса ҳозирнинг ўзидаёқ бўлиниб кетган ва унга ўз сафларига янги «хилма-хил» кучларни жалб этиш қийинроқ бўлади.

Аммо ҳар қалай ҳозир ҳеч ким ишончи комил бўлиб, воқеа қай тахлитда ривожланишини айтиб бера олмайди. ҲМК(И) ва оппозиция ўз ўй-ниятларини тўла ошкор этаётгани йўқ, ҳукумат эса қулай фурсатни кутиб турибди ва сайлов ўтказиш санасини эълон қилишга шошилмаяпти. Юқорида айтганимиздек, сайлов келгуси йилнинг 15 январигача бўлиши керак. Чунки шу вақтга келиб парламент қуйи палатаси ҳозирги составининг ваколатлари муддати тугайди. Бирор бир фавқулодда вазият сабабли сайлов сурилиб кетиши мумкинлиги ҳам истисно этилмайди.

Алексей ЗИНОВЬЕВ,
ТАСС мухбири.
Деҳли.

Созловчи Қодир Муҳиддиновнинг номини «Полимер» ишлаб чиқариш бирлашмасида яхши билишади. Чунки у ўз маҳоратини муттасил ошириб бормоқда. Натижада тайёрлаётган маҳсулотлари талабга жавоб бераяпти. Созловчи эришаётган муваффақиятларидан мамнун.

Т. Каримов сурати.

Минг бир касб

Мукофотдан аъло

Унинг исм-фамилиясини билган ҳам, билмаган ҳам ҳурматлаб «Уста» дейишади. Бу ҳақ гап. Чиндан ҳам у ўз ишининг устаси. Ёшу қарига бирдек хизмат қилади. Бу ердан ҳали ҳеч кимнинг кўнгли тўлмай чиқмаган.

Бешқайрағоч массивининг «поликлиника» бекатида одамлар билан доимо гавжум бўладиган маиший хизмат уйи бор. Бу ердан мижозлар қадами сира узилмайди. Ҳар ким бунинг сабабини турлича таърифлайди: айримлар маиший хизмат уйининг иккинчи қаватида истаган модада кийим-кечак тикилади, икки ишни битириб кетасиз, деса, бошқалар шундоқ йўлнинг ёнида, автобус бекатига яқин экан, радио, телевизорни автобусда ҳам олиб келиш мумкин, дейди. Аслида униси ҳам, буниси ҳам эмас, гап устанинг ўзида!

Устахона доимо супириб-сидирилган, янги газета-журналлар тахланган бўлади. Мабодо газетхон ўйлар: «Нима бу ер сартарошхонами, беш-ўн минутда ишингни ҳал қилиб берса». Тўғри, баъзи телевизор ремонти устахоналарига одамлар кунлаб, ҳатто бир неча ойлаб сарсон бўлишади,

Бригада бошлиғи Анвар ака ана шунда: «Бугунги ишни эртага қолдириб нима қиласан», — дейди. Ўз шогирдларига беш-ўн минутда битадиган нарса учун одамларни икки-уч кун овора қилмагин деб танбеҳ беради.

Биз устахонада Шифокор кўчасида истиқомат қилаётган ака-ука Мирсобит ва Борий Фозиловларни учратдик.

— Нўноқ устага кўрсатувдик. Жуда ваҳима қилиб, ремонт баҳосини ҳам осмонга чиқариб юборган эди. Арзимас нарса экан-у, — дейди Б. Фозилов. — Ўн беш минутда шай қилиб берди. Мана, энди мириқиб футбол кўрадиган бўлдик. Устанинг қўли дард кўрмасин.

Шундай фикрларни кўп болали она М. Акромовадан ҳам эшитдик.

Меҳнатни улуғлаган Анвар аканинг меҳнати изсиз қолмади. У кўп марта «Ташгортехсложбитприбор» бирлашмасининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди. Айниқса одамлар эътиборини ва ҳурматини қозондики, бу ҳар қандай мукофотдан аълодир.

О. МУРОДОВ.

СУРАТДА: бригадир А. Акромов (ўнгда) механик Р. Набиев билан.

Х. Мирзакаримов сурати.

„Фан ва турмуш" «Оқшом» меҳмони

⊙ ТАБИАТ — ИНСОНИЯТ ОНАСИ
⊙ ЯХШИ ТИЛАК — ЯРИМ ДАВЛАТ.
⊙ ЮРАК ҲАММАСИНИ СЕЗАДИ.

Қалбга қулоқ солиб

СИРАСИНИ АЙТГАНДА, ҳозирги вақтда газета ва журнал саҳифаларида муштарийларни мудом мамнун этадиган мақолалар бериб бориш осон иш эмас. Чунки ихлосмандларнинг билим доираси муттасил кенгайиб, дунёқараши ортиб боряпти. Улар энди илгари эшитилмаган, «теша тегмаган» гапларни айтишимизни, ижтимоий ҳаётнинг турли жабҳаларига доир долзарб масалаларни ўткир таҳлил қилиб беришимизни ҳақли равишда талаб қилмоқдалар. Ҳа, бу юртимизда илдам одимлаётган ошкоралик, демократиялаш шарофатидандир.

Маъмурий - буйруқбозлик авжига чиққан йилларда бошқа кўпгина соҳалар қатори матбуот ҳам озор чекди. Аҳвол шу даражага бориб етган эдики, юқори идорада ўтирган «опахон»имиз «Фан ва турмуш» саҳифаларида қандай мақолалар бериш керак-у, қандай мақолалар ман этилиши ҳақида идорамизга ўзига хос фармон юборган эдилар. Оқибатда, бевосита журналхонларни қизиқтираётган муаммоларни рўй-рост журнал саҳифаларида айтишга иложсиз бўлиб қолгандик.

Хайриятки, у кунлар, гарчи, оғир асорат қолдирган бўлса-да, тарихга айланди. «Фан ва турмуш» ҳам ўз ишини қайта қуришга киришганлигини кўпгина журналхонларимиз шу йил бошидан эътиборан сезишди, чоғи. Бунга идорамизга азиз муштарийларимиздан ҳар куни йигирма-ўттизлаб келиб турган холисанилло фикрли мактублар далил бўла олади. Қуйида ана шундай мактублардан биридан парча келтириш билан фикримизни исботламоқчимиз. Бу мактубни идорамизга Тошкентдаги «Шифокор» маҳалласидан муштарий Аҳрор Пўлатов йўллаган: «Фан ва турмуш» журналида долзарб масалалар очиқ-ойдин ва кенг кўламда ёритилишини фан ва маданиятимизнинг жуда катта ютуғи деб биламан. Илгарилари мен журналнинг навбатдаги сонини олганимда, мен учун қизиқтирадиган ҳеч нарса тополмас эдим. Фақат журналнинг «Қурама» бўлимини қизиқиб ўқир эдим. Бошқа мавзулари менда бирон бир мазмун касб этмас эди. Шу йилдан бошлаб «Фан ва турмуш» журналида тубдан бурилиш ясалди, деса бўлади менимча. Негаки, қайси сонини олиб ўқиманг, журналнинг бошидан охиригача ўқиб, ўрганиб бош қотириб ҳал қилиниши зарур бўлган ҳаётий, тарихий маданий воқеаларни ёритишни ўз олдига кўндаланг қилиб қўймоқда ва чиройли қилиб ўз мухлисларига ёритиб бермоқда, деса бўлади».

Бошқа кўпгина мактубларда ҳам билдирилаётган шу тоифадаги фикрлар «Фан ва турмуш» ижодкорларига янада катта масъулият юклайди. Энди икки оғиз келгуси йил режалари хусусида. Аввало, идорамиз «Фан ва турмуш»нинг ўз ўқувчилари билан алоқасини янада мустаҳкамлашни режалаштирмоқда. Бунинг учун мулоқотнинг турли усулларидан унумли фойдаланиш, хусусан бевосита журналхонларимиз яшайдиган, ишлайдиган, ўқийдиган масканларга бориб, улар билан яқиндан дардлашиш, қалбига қулоқ солиш, шунингдек муштарийларимизнинг хат орқали билдираётган талаб ва истакларини журнал саҳифаларида рўёбга чиқариш энг мақбул усуллардан бўлади, деб ўйлаймиз. Келгуси йили журналда бериладиган мавзулар кўлами кенг. Жумҳуриятимиз олимлари олиб бораётган тадқиқотларни, ўзбек совет фанининг умумжаҳон фани тараққиётига қўшаётган улушини ёритиш, ижтимоий ҳаётимиздаги долзарб масалалар хусусида рўй-рост фикр юритиш ишимизнинг асосий негизини ташкил этади.

Булардан ташқари, келаси — 1990 йилдан бошлаб халқимиз тарихи, миллий маданиятимиз, иқтисодий ҳаётимиз, ҳозирги куннинг талайгина долзарб муаммоларига оид қизиқ-қизиқ давра суҳбатлари уюштирилади.

Ноёб қобилиятли кишиларнинг янги-янги «ҳунарлари», ўлиб, қайта тирилганларнинг «у дунё»да кўрган-кечирганлари, хилма-хил сирли ҳодисалар журналнинг деярли ҳар бир сонидан жой олади.

«Фан ва турмуш» ижодкорлари фақат журнал орқалигина эмас, балки жумҳуриятимиздаги кўпгина матбуот нашрлари билан, хусусан халқимизнинг ҳар оқшом интиқлик-ла кутадиган «Тошкент оқшоми» газетаси билан ҳам доимо ҳамкорлик қилиб борадики, эътиборингизга ҳавола этилаётган ушбу саҳифа фикримизга далилдир.

Ҳусниддин НУРМУҲАМЕДОВ,
«Фан ва турмуш» журналининг масъул котиби, тарих фанлари номзоди.

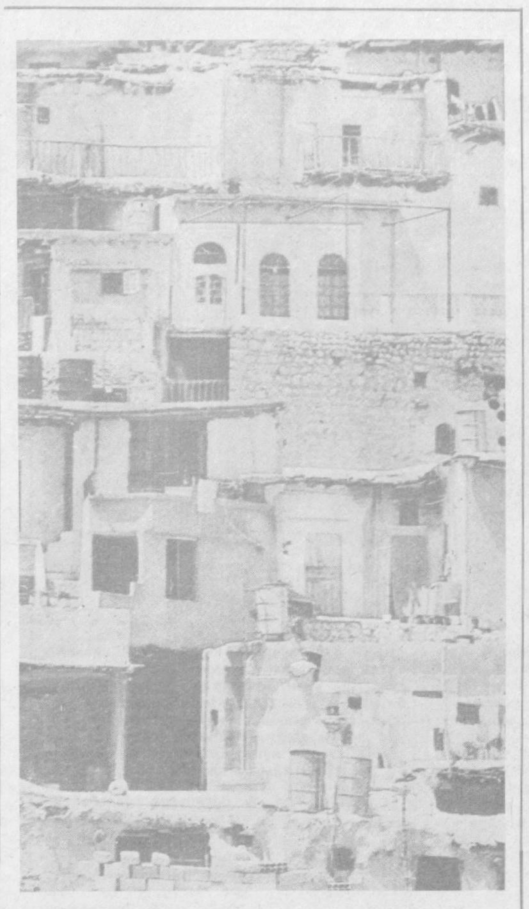

Суриянинг пойтахти — Дамашқдан эллик тўрт километр наридаги Малула қишлоғи ажойиботларга бойлиги билан ажралиб туради. Қишлоқда уйлар зинапоя шаклида қурилган.

Қудрат АХМЕРОВ олган сурат.

Мактублардан сатрлар

«Ҳозир сен дунёга бор гапингни айт»

«Шахс, жамият ва қайта қуриш» мавзуидаги давра суҳбати журналхонлар муҳокамасида.

«Фан ва турмуш»нинг бу йилги сонлари дилдан қизиқиб ўқийдиган мақолалар билан тўлган. Айниқса июнь (6) сони ажойиб файзга эга, таъсирчан, буни муштарий бўлмаган, бировдан сўраб олиб ўқиётганлар ҳам айтишмоқда. Ҳурматли шоира қизимиз Гулчеҳра Нуруллаева, олимларимиз Бахтиёр Тўраев ва Ирисвег Иватов, муҳаррир укамиз Саидмурод Хўжаевларнинг давра суҳбатини ўқиб, мен ҳам, очиғи унга қўшилгим келди, суҳбат давом этишини истадим...

«Табиатни бўйсундириш» борасида ўйламай айтилган бир буйруқ, босилган бир қадам халқимизни жар ёқасига эмас, жаҳаннам ёқасига бошлаганини билмай ёки билиб турган бўлса ҳам амалидан, унвонидан ажраб қолишдан қўрқиб, ёинки халқининг тақдири, ғурури, виждонидан ўз тобелиги устун келган кимсалар қандай қилиб бор гапини дунёга айта олади?! Қайсидир америкалик олим: «Атом, водород қуролларини яратиб қўйиб, энди уни даф этишга чора тополмаяпмиз», — деган экан. Бизнинг раҳбарларимиз, олимларимиз ҳам, чорва боқиладиган яйловларни ўзлаштириш, пахтазорга айлантириш, ерни яроқсиз ҳолга келтириш, икки дарёмиз сувини пахтага сарфлаш, ёлғизгина уммонимизни саҳро этиш билан шуғулланиб, энди давосини тополмаётирлар. Бошқа бировлар буни тўғри айтса, уларни миллатчиликда айблашга тайёр кишиларнинг тили аслида боғлиқ, ҳақни айтишга боғлиқ. 30-йилларда ноҳақ жабрланган ҳукумат раҳбарларимиз, ёзувчиларимиз, ўзбек миллатига руҳий тарбия берувчиларга жадид, миллатчи, аксилинқилобчи, ватан хоини каби ёрлиқлар ёпиштиришда иштирок этган ғаразгўй кимсаларга нафратим ортди. Шундайлардан алҳазар!

Не-не ўқимишли, донишманд ШАХСлардан айрилдик! Биз эса, таълим-тарбия яхши берилмагани туфайли саводсизлигимизча кексайдик, мен лотин алифбесида ўнинчини битирганман. Болаларимиз саводи ҳам унчамас. Совет мактабларини таълим-тарбия маскани деб роса мақтаворган эканмиз. Ошкоралик бунинг аксини кўрсатди. Одамлар меҳнатга ўргатилди-ю, руҳий ва маънавий тарбиядан бебаҳра қолди. Натижада кўпчилик ота-оналарнинг фарзандлари ҳам ўзларига ўхшаб вояга етди. Гўдакни тарбиясиз туғилган деб бўлмайди, лекин ота-она қандай тарбия олган бўлса, фарзандларини ҳам шундай тарбиялайди. Тарбиясиз ота-она қандай тарбия берсин?

Устига-устак мактабларда аждодларимизнинг аҳлоқ-одоб, одамийлик ҳақидаги асарлари ўқитилмади. Ўз тарихимизни билмаймиз-у, Пугачев, Разин, Невский, Ермакларни ўқиганмиз. Физика, математика дарсларида ҳам фақат ғарб олимларини таништиришган, худди ўзимизда бутунлай йўқдек. Балки бунда ўша давр зиёлиларининг барчаси айбдормасдир. Б. Тўраев айтганларидек, муросасиз кишилар таъқибда бўлгандир, амалпараст, худбин кишилар ҳар қандай буйруқни «аъло» бажаришгандир. Лекин менга айтинглар, ўртоқлар, оддий фуқарода нима гуноҳ? Қўрқув, тобелик, тенгсизлик устига мустақил фикрлаш, ўйлаганимизни сўзлаш, қандай ҳоҳласак, шундай — олдиндан ёзилган «сценарий»сиз яшаш имкониятларидан маҳрум этилдик, оқибатда ўша «сценарий»га кўра, мўминқобил, ким қаёққа деса кетаверадиган, лоқайд кимсага айландик.

Энди фуқарони ғафлат уйқусидан уйғотиш учун вақт, самарали меҳнат, мустаҳкам бирлик, жасорат билан бирга мулоқот, халқ кўнглига малҳам керак. Матбуотда баъзан айтилган ёлғон, ярим ёлғон гаплар, ваъдалар поёнига етмаётгани, саволларга жавоб бераётганларнинг мустақилмаслиги халқнинг ихлосини қайтариб қўймаяптими? Фарғона воқеаларига тааллуқли, халқ депутатлари билан учрашув олдидан телевидениемизга йўллаган, саволларимга бир оғиз ҳам жавоб олмаганим бунга мисол бўлади.

Журналда шундай долзарб мавзуларда давра суҳбатлари давом эттирилса. Орол денгизини ҳалокат ёқасига олиб бориб қўйган, халқни юввош, муте қилиб тарбиялаган, ўз она тилига беписанд, пахтадан ҳар йили давлат хазинасига қанча фойда келаётганини айтиб юборса оғзи куйишидан қўрқадиган раҳбар ва олимларимиз ҳам давра суҳбатида қатнашсалар.

Камоли эҳтиром билан,

Ҳабибулла ЮСУПОВ,
Чортоқ шаҳри, Навоий номли колхоз аъзоси.

* * *

Шахс тарбияси учун тенг ҳуқуқли шароит яратилсин. Суҳбатда шоира опамиз келтирган даҳшатли рақамлар, аминманки, «1995 йилгача пахта режаси 5 миллиондан камаймайди», деган ва буни бажартираётганлар учун даҳшат эмас. Агар йиллик болалар ўлими сонини суҳбатдаги каби умумий тарзда бермай, масалан, жумҳуриятимизнинг юқори эшелонидаги раҳбарлар, уларнинг оила аъзолари билан пахтакор хўжаликларнинг (жумладан, бизнинг Гурлан районидагиларнинг) оилаларидаги болалар ўлими ва касалликлар сони солиштириб кўрилса, пахта яккаҳокимлиги нима учун тугатилмай келинаётганлигининг сабабларидан бири маълум бўларди.

Дилором МАТКАРИМОВА,
Хоразм вилоятининг Шовот районидан.

* * *

Ҳурматли редакция, ушбу мактубни турғунлик йиллари ҳақ-ҳуқуқсиз қолган ўзбек халқининг пакана, нимжон фарзандлари — бугунги Совет Армияси аскарлари ёзмоқда. Лаганбардор Рашидов ва унинг ҳамкасблари олиб борган сиёсатдан бизлар — ҳозир ҳарбий хизматдаги йигитлар азоб тортмоқдамиз. Бизнинг ҳарбий қисмдаги ўзбекларнинг ичида бўйи 170—180 сантиметр келадиган қадди-қоматли бирорта йигит йўқ. Пакана ва нимжонлигимиздан куладиган, мазах қиладиганлар ҳам бор.

Биз, ота ва ака-укаларимиз, оналаримиз ва ҳуснини бутун жаҳонга кўз-кўз қилгудек нозанин қизлар ўзбек халқига ажал келтирган пахта туфайли эртадан кечгача жазирама офтобда куйиб, қадр топмай ишласак, бундай адолатсизлик инсофданми? Бунга бошқа инсонлар ёки халқлар чидай олармикан?

Ўзбек аёлининг муқаддас сийнасидан ҳалол сут эмиб катта бўлган, халқимизнинг онгли табақаси бўлган юқори лавозимли раҳбарларимиз, илғор қарашли барча зиёлиларимиз ҳақиқий манфаатларимизни ўйлаб иш тутмасалар турғунлик даври фожиалари давом этаверади. Ўз ҳақ-ҳуқуқимизни, ўз тилимиз ва маданиятимизни ҳимоя қилмасак, оч қорним — тинч қулоғим, деб ерга қараб юраверсак, яқин келажакда халқимизнинг тақдири нима кечади? Бу хатни ўқиган орномусли, ҳақиқий инсонлар айтилган гапларни тўғри тушунадилар деб ўйлаймиз.

Иркутск областида хизмат қилаётган **Адҳам ҲАСАНБОЕВ, Ҳамид САИДОВ, Нуъмон КАРИМОВ, Раббим ОЛТИБОЕВ, Ражаб ЎЛМАСОВ, Юсуп МАТКАРИМОВ, Нормўмин МАДУМАРОВ**лар.

* * *

Журналнинг июнь ойи сонидаги катта давра суҳбатини ўқидим, менга жуда маъқул бўлди, ҳаммаси — дилдаги гаплар. Мен оддий колхозчиман, далада ишлайман, шу сабабдан ёзувимда хато бўлса кечирасизлар. Бир таклифим бор, суҳбатда раҳбар шахслар ҳақида айтилган, бироқ ўзлари қатнашмаган. Улар билан ҳам давра суҳбати ўтказилса, яхши бўларди. Ўтган суҳбат ҳақидаги таассуротларимни айтиб, вақтингизни олиб ўтирмайман. Ўзимни ўйлантираётган бир нарса ҳақида айтсам: эндиги ҳаётимизда Жалолиддин Мангуберди, Темур Малик, Бобур каби шахслар, Файзулла Хўжаев, Усмон Юсуповдақа раҳбарлар, Беруний, Ибн Сино, ал Бухорий сингари олимлар етишиб чиқармикан? Менимча, чиқади. Яна бир таклифим, халқ дилидаги турли муаммоларни ёритувчи давра суҳбатлари журналнинг ҳар бир сонида бериб борилса.

Нурмаҳамат ХОЛИҚОВ.
Қува районидаги «Москва» колхозидан.

Сталин — мураккаб шахс

СТАЛИННИ диктаторликка олиб келган икки омил хусусида тўхталиб ўтиш жоиздир. Маълумки, Владимир Ильич мунозара, фикрлар қарама-қаршилиги бўлишини истисно қилмаган гуруҳларни ман этиш хусусидаги партия X съездининг қарори — муайян шароит туфайли вужудга келган вақтинчалик тадбир эканлигини таъкидлаган эди. Сталин эса ана шу вақтинчалик тадбирни доимийликка айлантириб олди, мутлақлик даражасига кўтарди. 1924 йили отам Сталиннинг ўзини гуруҳбозликда айблаганди. Сталиннинг фикрича, кимдаким у билан, айниқса Марказий Комитетнинг кўпчилик аъзолари билан бирон масалада келиша олмаса, ундай одам халқ душмани ҳисобланарди. Ажабо, нега энди кўпчилик албатта ҳақ бўлиши керак. Тўғри, кўпчиликнинг қарорига бўйсуниш — бошқа масала. Бунда партиявий интизом ҳукмрон. Бироқ демократик асосда фикрловчи ҳар қандай одам учун бундай мулоҳаза юритиш табиий туюлса, Сталин учун «фитна» ҳисобланарди.

Сталинчиликнинг иккинчи қуроли ВЧК, ОГПУ, НКВД каби муҳофаза ташкилотлари эди. Булар ёрдамида даҳшат уруғини сочиш осон эди. Савол туғилади: хўш, Дзержинскийнинг зийраклиги қаерда қолди?

Феликс Эдмундович, ҳақиқатан ажойиб, фидокор, соф кўнгил ва содиқ инқилобчи. У Сталинга ҳам шу нуқтаи назардан қаради. Мана, фикрим далили. 1921 йили ВЧК ходими Михаил Кедров Бокуда текшириш ўтказгандан кейин Берия ва Багиров мутлақо соф виждонли кишиларни таъқиб этаётгани ва ашаддий жиноятчиларни қамоқдан озод қилаётганини айтади. Маълумотнинг ишончлилигига амин бўлиб, Дзержинский Москва ЧКсининг котиби Яков Березинни ҳузурига чақириб, унга Лаврентий Берияни ҳибсга олиш учун ордер тутқазди ва шундай тайинлади. «Мен Берияни Москвага чақирдим, поезд икки кундан сўнг келади. Наряд олиб, уни қаманг». Березин беш кишидан иборат наряд тайинлаб, уларнинг бошлиғига кўрсатма берди. Поезд келишига бир неча соат қолганида Дзержинский ордерни қайтаришни сўрайди. ВЧК раиси уни йиртиб ташлаб, буни шундай изоҳлайди. «Яқинда Сталин қўнғироқ қилди. Берияга тегмасликни ўз номидан ва Микоян номидан сўради.

«Биз ўртоқ Берия учун кафил бўламиз...» деб қўшиб қўйди».

Бинобарин, Сталин ўзининг палид мақсадларини амалга оширишда Дзержинский ишончидан яхши фойдаланар, айни вақтда ундан чўчирди. Дзержинскийнинг хасталигини била туриб Сталин уни Марказий Комитет ҳамда Марказий Назорат Комитетининг қўшма Пленумида Троцкий ва Зиновьевга қарши сўзга чиқишга мажбур қилади. Дзержинский сўзини тугатгандан кейин аҳволи ёмонлашади. Шунда ўртоқлари уни койингандек бўлишади: «Феликс Эдмундович, стенокардиянгиз бор-ку, ахир. Врачлар сизга сўзга чиқишни қатъиян ман этишган-ку!». «Ўртоқ Сталин сўзга чиқасан, деб туриб олди» деб жавоб берди Дзержинский. Ўша куниёқ у ҳаётдан кўз юмди. Буни қарангки, ўша вақтларда сирли ўлимлар кўпайиб кетган эди. 1925 йилда Фрунзе ўлими, 1927 йилда академик Бехтеревнинг заҳарланиши, 1929 йилда Халқ Комиссарлари Совети раисининг ўринбосари Цюрупанинг ҳалок бўлиши... Шуниси қизиқки, Цюрупанинг аҳволи оғирлашишига қарамай, уни врач назоратисиз қолдиришган ва шахсий соқчиси оғир беморни катерда тўлқинлар устида узоқ «сайр қилдирган». Етти йилдан кейин юрак хуружидан Валериан Куйбишев ҳалок бўлаётганида, унинг ёрдамчиси врач чақиришга шошилмайди. Сталин ўлимининг ўзи ҳам янада сирлироқдир. Лаврентий Берия бир неча соатгача ўлаётган бош котибга врач чақирмаган.

Сталин доимо ақлли, зеҳни ўткир кишиларни йўқотиб, сўзидан чиқмайдиганларни танларди. У фақат ақллиларнигина эмас, балки иродали, қўрқмас, жасур одамларни ҳам яқинига йўлатмасди. Таъбир жоиз бўлса, ўз атрофига фалаж қуёнларни тўпларди. На Молотов, Ворошилов, на Калинин, на Андреев ва на Маленков иродаю жасурлиги билан ажралиб туришарди.

Қўрқув Сталиннинг ўзини ҳам комига тортган, унинг хатти-ҳаракатлари қўрқув измида эди. Ўша вақтдаги Сиёсий бюро аъзолари агар баногоҳ ақл-идрокли, тарих, ўз халқи олдидаги масъулиятни тўла ҳис қила оладиган одам раҳбар бўлиб қолса, кўпчилигининг ҳоли не кечишини, у раҳбарликдаги ландавурларни қийратишини жуда яхши билишарди.

Сталин якка ҳокимлик учун дастлаб Троцкий, сўнг Каменев ва Зиновьев, кейинроқ эса Риков ва Бухарин билан кураш олиб бориб, ҳар гал улардан бирини иккинчисига қарама-қарши қўярди. Ниҳоят шу бўлдики, партия ёки Марказий Комитет эмас, балки унинг бир ўзигина ўз иродасини ўтказди. Табиийки, бош котиб лавозимида бутун ҳокимиятни ўз қўлида тутиб туриш учун фавқулодда фитначилик қобилиятига эга бўлиши керак эди.

Сталиннинг ҳамтовоқларидан бири Берия эди. Хўш, уларнинг бунчалик яқинлашишларининг боиси нимада? Уларни, таъбир жоиз бўлса сиёсий йўсиндаги сиам эгизаклари дейиш мумкин. Сталин Берияда ҳар қандай зидлик тоғини чил-парчин қила оладиган, бўйин бермас Грузияни қонга ботиришга ва тиз чўктиришга тайёр бўлган киши хусусияти мужассамлигини кўра билди. Сталиннинг аслида ким эканини Грузияда яхши билишади. Берия грузин халқининг чечакларини «териб» олгач, Сталин уни Москвага кўчириб, «Лубянка»га ҳоким қилиб тайинлади. Икки «ҳалол улфат» айрим режаларни тузиб омма ўртасидаги қўрқув ҳиссини тобора кучайтиришарди. Бундай шароитда Сталиннинг атрофидагилар қандай муносабатда бўлганликларини кўриб ёқа ушлайсан киши. Лазерь Каганович укалари — Михаил ва Юрийларнинг ҳибсга олинишларини маъқуллади. Куйбишев, Оржоникидзе укаларининг тақдири ҳам шундай бўлди. Молотов эса ўз хотинини қурбонликка берди...

Лагерлардан бирида Калининнинг хотинини «Катя хола» деб эркалаб чақиришарди. Тўғри, Калинин Сталиннинг оёғини ўпиб, хотинини озод қилишга ёлворди-ю, лекин Молотов ҳатто оғиз очмади... Сталиннинг хотини Надежда Аллилуева ҳам бундай уқубатлардан четда қолмади...

1932 йили Октябрь байрамига бағишланган зиёфатда бошқалар қатори Ворошилов ҳам рафиқаси билан келган эди. Екатерина Давидовнанинг хотирлашича, Сталин спиртли ичимликни кўп ичиб юборганида ашаддийлашиб, оғзидан боди кириб-шоди чиқарди. Зиёфатда хотини ўз қадаҳини суриб қўйганини кўргач, Сталин уни роса ҳақорат қилади. Аллилуева ўрнидан туради-ю, чиқиб кетади. Кўп ўтмай, Екатерина Давидовна эри Ворошилов қулоғига: «Бугун хўжайиннинг авзойи бузуқ. Бирон кор-ҳол бўлишини юрагим сезиб турибди. Уйга кетақолайлик», дея шивирлаб қўйди...

Рўй берган воқеага Экспериментал эндокринология институтининг ўша вақтдаги директори Казаков яққол гувоҳдир. Ўша фожиали тунда у Кремлнинг даволаш-санитария бошқармаси шифокори сифатида навбатчилик қиларди. Эртасига эрталаб Казаковнинг рангида қон қолмаганди. Ўзини яқин олиб юрадиган, ўз вақтида Ленин билан бирга ишлаган Клавдия Назаретян билан суҳбатда Казаков шундай дейди: «Биласизми, тонгда мен ўша ерда эдим. Мени шошилинч равишда чақиришди, не кўз билан кўрайки, Надежда ўлик ҳолда ётарди. У ўлдирилган эди. Уч-тўрт метр наридан ўқ узилганлиги аниқ... Бир вақт Ворошилов қўлида тайёр акт билан келиб, дарҳол унга имзо чекишимни айтди. У жонига қасд қилганлик ҳақидаги акт эди. Мен рад этдим: «Буниси қандай бўлди Климент Ефремович?! Ахир мен шифокорман-ку, бундай ҳужжатни тасдиқлашга ҳаққим йўқ — у ўз жонига қасд қилмаган-ку». Ворошилов қаттиқ талаб қилиб туриб олди: «Мамлакатда одамлар нима деб ўйлашади? Катта жанжал бўлиши мумкин!». Лекин мен яна бир бор қатъий рад этдим-да, кетиб қолдим».

Антон АНТОНОВ-ОВСЕЕНКО хотираларидан.

Жонажон Ватан бўйлаб

⊙ БАРНАУЛ Олтой ўлкасининг колхоз ва совхозларида оммавий равишда картошка қазиб олина бошлади. «Иккинчи нон»нинг кўпи ўлканинг сабзавот омборлари ва савдо тармоқларига, Приморье ва Ўрта Осиёнинг шаҳар ва посёлкаларига жўнатилди.

⊙ ЎРАТЕПА (Ленинобод области). Мана шу қадимги Тожикистон шаҳрида қурилган янги пайпоқ фабрикаси дастлабки туркум маҳсулот ишлаб чиқарди. Фабриканинг ишга туширилиши билан иккита муаммо: маҳаллий бозорни камчил моллар билан ва ишчи кучи кўп бўлган ана шу районнинг тоғли жойларида яшовчи оилаларни иш билан таъминлаш муаммолари ҳал қилинди.

⊙ ВЛАДИВОСТОК. Приморьедаги 1 май номли балиқчилик колхозидан давлат буюртмасидан ортиқча овланган 160 тонна Узоқ Шарқ лосос балиғи «Облкемеровоуголь» бирлашмаси кончиларига жўнатилди. Кузбасслик кончилар тормоқни механизациялашда балиқчиларга кўмаклашишмоқда, техника ажратиб беришмоқда, халқ истеъмол моллари билан таъминлашмоқда.

⊙ ХАБАРОВСК. Табиий офатдан зарарланган ўрмонлардан қандай қилиб самарали фойдаланиш мумкин, ўрмонзорлардаги ёнғин оқибатларига қарши қандай чоралар билан курашиш керак — шу ва бошқа масалалар Совет-Америка симпозиумида муҳокама қилинмоқда. АҚШнинг ёғочтахта тайёрлаш билан шуғулланувчи етакчи фирмалари ўз машина-ускуналари ва технологияларини намойиш этишмоқда.

⊙ МИНСК. Минск автозаводидаги медицина қисмида «Кўрик» электрон системаси ишлай бошлади. Система автомобилсозларни тез ва сифатли медицина кўригидан ўтказади, ходимнинг аниқ меҳнат шароити ва иш стажини ҳисобга олиб, касб касалликларини прогноз қилади, кўпгина патология турлари бўйича хавф-хатар группасини аниқлайди.

⊙ ЛЕНИНГРАД. Ленинграддаги энг қадимги кўприклардан бири — Екатерингофский кўпригининг кўриниши ремонтдан кейин анча ўзгарди. Бу ерда ётқизилган янги юпқа қатламли полимер билан қопланган металл плита кўприкнинг юк кўтариш қувватини бир мунча оширди. Яқин кунларда Ленинграддаги бошқа кўприклар ҳам ремонт қилинади.

⊙ МУРМАНСК. ТУ-134 самолётининг рейси билан аэрофлотнинг янги халқаро ҳаво йўли очилди. Мазкур ҳаво йўли Қутб ортидаги Мурманск шаҳрини Норвегиянинг Тромсе шаҳри билан боғлади. Ҳаво кўприги СССРнинг Шимолий регионлари билан Норвегия ўртасидаги иқтисодий алоқаларни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради.

⊙ ДОНДЮШАНИ. (Молдавия ССР). Молдавиянинг Чернолевка қишлоғидаги ўрта мактабга Молдавия халқ рассоми Игорь Виеру номи берилди. Игорь Дмитриевич бу ерда болалар ташкил этган қишлоқ тарихи музейига ўзининг кўпгина асарларини — ҳозирги мактаб ўқувчиларининг боболари ва оталари портретларини топширди.

⊙ СУМИ. Область марказида «Партизанские зарницы» деб аталган музика фестивали очилди. Ватанпарварлик руҳидаги санъат байрамида Россия, Украина, Белоруссия, Абхазиянинг ижодий коллективлари иштирок этдилар.

⊙ ВИЛЬНЮС. Литва пойтахтининг киноафишасида узоқ давом этган танаффусдан кейин яна «Тевине» («Ватан») номи пайдо бўлди. Бу ерда Вильнюсда биринчи киномарказ очилди. Марказ ёшларнинг «Гия» фирмаси ташаббуси билан ташкил этилди.

⊙ ХАБАРОВСК. Бу ерда очилган виставка томошабинлари кўз ўнгида ҳозирги Хитойнинг меъморий қиёфаси намоён бўлди. Хэйлунцзян вилоятидаги архитектура-лойиҳалаш институтларининг меъморлари ўз асарларини намойиш қилмоқдалар. Вилоят Совет Ўрта Шарқи ўлкалари ва областлари билан мустаҳкам савдо-иқтисодий ва маданий алоқа боғлаб турибди.

Созандалар кўчаларга чиқишяпти

Сайёр созандалар — Ленинград шаҳри ҳаётидаги янгиликлардан бири. «РАПО» (ишчилар чошгоҳи) — ҳозирча расмий равишда рўйхатга олинган профессионал созандаларнинг биринчи группасидир. Яқинда у Европа сайёр созандалар уюшмасининг аъзоси бўлди, Бельгия ва ГФР шаҳарлари бўйлаб гастролга таклиф қилинди.

Аммо «РАПО» ёлғиз эмас, Нева проспектидаги Қозон жомеси олдида созандалар кўп. Улар турли қўшиқларни ижро этишади, ҳатто «инсон-оркестр» Владимир Нахимов ҳам бор. Жаҳон халқларининг қўшиқларини ижро этувчи Нахимовнинг чиқишларини тингловчилар ҳамиша самимий қарши оладилар. Бу ерга шу ерлик ва чет эллик гастролерлар ҳам келиб туришади.

СУРАТДА: «инсон-оркестр» Владимир Нахимовни тингламоқчи бўлганлар ҳамиша топилади.

М. Блохин сурати (ТАСС).

Биласизми?

⊙ Мокили биринчи тикув машинасини америкалик Э. Хоу 1845 йилда ихтиро қилган.

⊙ Буюк қомусий олим Абу Райҳон Беруний биринчи бўлиб мўмиёнинг солиштирма оғирлигини аниқлаган.

⊙ Ватанимиз нон комбинатларида 600 дан зиёд хилма-хил нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

⊙ Доришунослик, яъни дори тайёрлаш жуда қадимдан маълум. Боғдодда VIII асрнинг иккинчи ярмида дорихона илк бор давлат муассасаси сифатида ташкил этилган.

⊙ «Аптека» сўзи грекча бўлиб, омбор деган маънони англатади.

⊙ Аҳолини рўйхатга олиш дунёда биринчи марта қадимги Мисрда милоддан бурунги учинчи минг йилликда ўтказилган. Рўйхатга олиш кейинчалик қадимги Хитой, Бобил, Эрон, қадимги Рим ва Юнонистонда ўтказилган. Бундан мақсад мамлакатда ҳарбий хизматга яроқли ёш соғлом эркаклар сонини аниқлаш бўлган. Аҳолининг аксари қисми саводсиз бўлганидан ҳатто рўйхатга олувчиларнинг ўзлари ҳам иккита қоп кўтариб юришган: қоплардан бирига майда оқ тошчалар, иккинчисига қора тошчалар солинган. Оқ тошчалар аёлларни, қора тошчалар эркаклар сонини билдирган.

Абдураҳим РАСУЛОВ,
ўқитувчи.

Мухтор Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси талабалари миллий чолғу асбобларимиз довруғини яқин келажакда янада овоза қилиш иштиёқида ўз устозлари раҳбарлигида маҳоратларини оширмоқдалар. Янги ўқув йилининг биринчи кунларида талабалар рубоб класси бўйича узоқ йиллар устозлик қилган профессор Феоктист Никифорович Васильев хотирасини ёд этдилар. Ўзбек чолғусига меҳр қўйган бу инсоннинг шогирдлари ҳозирги кунда республикамизнинг турли санъат даргоҳларида ижод қилмоқдалар. Устоз раҳбарлик қилган синфга эса шу кунларда унинг шогирди Ҳусан Набиев бошчилик қилмоқда. Меҳрибон устоз хотирасини ёд қилиш кунида консерватория хор-дирижёрлиги кафедраси мудири, санъаткорнинг умр йўлдоши Алевтина Борисовна Васильева ҳам қатнашди.

СУРАТДА: А. Б. Васильева талабалар билан.

М. Назаров сурати.

Ҳар тўғрида

Янги лойиҳа асосида

ТОКИО. (ТАСС). Япониядаги машҳур «Хитати» фирмасининг микроэлектроника мутахассислари компьютерлар учун микросхемаларнинг мутлақо янги турини яратиш лойиҳасини эълон қилдилар. Унда маълумотларни узатиш учун электронлар оқими ўрнига субатом заррачалари — поларитонлардан фойдаланилди.

Тадқиқотчиларнинг гапларига қараганда, деб хабар қилди Киодо Цусин агентлиги, бу лойиҳанинг амалга оширилиши ўта тез ишлайдиган оптоэлектрон қурилмаларни барпо этишга олиб бориши мумкин, бундай қурилмаларда маълумотлар ҳозирги супер-ЭҲМларда фойдаланиладиган «чип»ларга нисбатан ўнлаб минг марта тез ишлаб чиқилади.

Ҳозирги вақтда кўп мутахассислар компьютер техникасининг келажагини оптик электроникани ривожлантириш билан боғлиқ, деб ҳисобламоқдалар. Гап шундаки, электронлар кўпи билан нур тезлигига яқин тезликда ҳаракат қилади. Аммо реал шароитда ярим ўтказгичлар электронларнинг ҳаракати секинлашиб, нур тезлигининг 1 фоиздан ҳам камроғига тушиб қолади. Нурни ташкил этадиган фотонлар эса ҳамиша секундига 300 минг километрга яқин тезликда ҳаракат қилади. Шу сабабли оптик электрон ҳисоблаш машинаси аслида бир секундда бир триллионгача операцияни бажара олади. Оптиканинг афзаллиги яна шундаки, фотонлар нури қўшни нурларга жуда кам таъсир ўтказади ва шу жиҳати билан электронлардан фарқ қилади. Бу эса фотон алоқалари халақит берувчи тўсиқларга бардошли эканлигини билдиради.

«Хитати» мутахассислари оптик компьютерлар яратиш учун поларитонлардан — электрон ва фотоннинг бир қанча хусусиятларига эга бўлган қисқа муддат яшовчи нейтрал заррачалардан фойдаланишни таклиф қилмоқдалар. Поларитон ярим ўтказгичда электронга нисбатан тезроқ ҳаракат қилишга қодир бўлса ҳам ундан амалда фойдаланиш тўғрисида шу вақтга қадар жиддий ўйлаб кўрилмаган: бу заррача атиги бир неча микрон масофани ўтиши биланоқ «ҳалок бўлади». Япония мутахассислари галлий арсенидан ясалган ярим ўтказгичда поларитоннинг умрини узайтириб, уни «жиловлаганликлари»ни айтмоқдалар.

«Хитати» марказий тадқиқот институти раҳбарларидан бири Хироюси Мацумура журналистлар билан суҳбатда компания келгуси йилнинг охиригача поларитонлардан фойдаланиб, ишлаб чиқилаётган технология асосида электрон ҳисоблаш машиналари учун мантиқ элементларни ярата олади, деб умид билдирди.

(ТАСС).

Келинг, бир кулишайлик

Х а н д а л а р

УХЛАБ ЁТГАНДИ

— Жабрланувчи сизни таниди, — деди судья айбланувчига.

— Бўлиши мумкин эмас, — бўйнига олмади айбланувчи.— Қандай қилиб кўради, у қаттиқ ухлаб ётганди-ку!

НОТЎҒРИ БЎЛСА КЕРАК

Бир кишига:

— Фалончи дўстинг ўтган куни вафот қилди, — деб хабар беришибди.

— Янглишаётгандирсиз балки, — дебди у. — Кеча дўстимдан хат олгандим, вафоти ҳақида ҳеч нима демаган.

ТИНЧ ЎТГАН КУН

Хотини билан тинч яшай олмаган эр бақирарди:

— Сиз билан ЗАГСдан ўтган кунимга лаънат ўқийман!

— Ҳеч бўлмаса шу кунга лаънат деманг. Ахир ҳаётимизда тинч ўтган кун шу-ку!

Сирожиддин ОБИДОВ.

Қулоққа чалинган гаплар

⊙ Устоз, устоз тажрибангиздан
Беринг менга ҳам бир оз...

(Ҳаваскор шоирнинг устозига бағишлаган шеъридан).

⊙ «Нега қушлар қишда Жанубга учади?»
«Нима, учмай пиёда кетсинми?».

(Икки мастнинг ўзаро суҳбатидан).

⊙ «Жоним пешком кетамизми, ё «аппарат» тўхтатайми?».

(Чаласавод, қурумсоқ ошиқнинг маъшуқасига degani.

⊙ «Эркак кишига битта гап камлик, иккита гап кўплик қилади, бир яримта гап топган аёл албатта бахтли бўлади».

(Тўйхонадаги табрикдан).

⊙ «Ув окала, тўй тўйдек бўсин, эчки қўйдек бўсин, Шўхроғидан айтинглар!».

(Тўйхонадаги луқмадан).

⊙ «Кейингиси Хадра, билетсиз ўртоқлар уч сўм-уч сўм тайёрлаб туринглар...».

(11-автобус ҳайдовчиси эълонидан).

⊙ «Иккита чивин мотоцикл миниб, катта йўлдан кетаётган экан, биттаси йиқилиб тушибди».

(Лофчилар гурунгида айтилган гап).

Абдуқаҳҳор ШУКУРОВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ АГРЕГАТ ЗАВОДИ
бош бухгалтер, иқтисод бўйича директор ўринбосари лавозимларига
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб икки ҳафта.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Уста Ширин кўчаси, 117-уй. Телефонлар — 48-33-42, 48-68-19.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий комитети «ЭМХО» Ёшлар фирмасининг
СОЦИАЛ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БУЮРТМАЛАРИ МАРКАЗИ
турли қувватдаги ҳаммом-сауналар учун
ЭЛЕКТР ПЕЧЛАР ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИ
Печларни монтаж қилиш ва ўрнатиш ишларини амалга оширади.
Печларни нақд пулга, шунингдек пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.
Справкалар юзасидан 78-32-27 телефони орқали мурожаат қилинсин.

Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлигининг
ИХТИСОСЛАШГАН РЕМОНТ-ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ
шчитли уйлар, СО.115 бўёқ станцияси, битум қайнатгич (3 дона) қозон ускуналари учун турли эҳтиёт қисмлари, ПДГ-312 Уз. пайвандлаш ярим автомати, 1000x18 автомашиналари (9 дона), лаборатория тарозилари (6 дона), автомашиналардан юкларни тушириш учун гидродомкрат (6 дона), хромлаштирилган қоришма (24 тонна)ни
СОТАДИ
Адрес: Тошкент шаҳри, 2-Сельмаш проезди, 1-тупик, 4-уй.
Справкалар учун телефон — 67-98-92.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ДИҚҚАТИГА!
ЎЗБЕКИСТОН КАРЛАР ЖАМИЯТИ РЕСПУБЛИКА МАДАНИЯТ САРОЙИ
янги ўқув йилида
БИЧИШ ВА ТИКИШ КУРСИГА
кичкинтойларни эса — фортепиано, гитарада чалиш класси бўйича музика студияси, миллий ва замонавий рақс хореография коллективига
ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
Бизнинг адрес: 700034, Тошкент шаҳри, Қорасарой кўчаси, 353-уй (7, 10-троллейбусларнинг «Чуқурсой» бекати; 42, 159, 478-автобусларнинг «Ташигрушка» бекати; 19, 27-трамвайларнинг Қорақамиш 2/4 бекати).
Телефонлар: — 48-86-67. 48-79-63.

ҲИСОБЛАШ МАРКАЗИ
буюртмачи учун энг қулай пайтда ЭҲМ-1046 машина вақтини имтиёзли шартлар билан (шартнома баҳоларига кўра ҳақ тўланади).
ИЖАРАГА БЕРАДИ
Справкалар юзасидан қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинсин: 77-35-80, 77-50-94.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

«УЗБЕКХЛОПКОМАШ» БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ
19-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
Сонли программа билан бошқариладиган станокларнинг операторн, металл бўйича токарь, механика-йиғув ишлари слесари, ремонтчи слесарь, газ-электр пайвандчи, станок ва слесарлик ишлари назоратчиси, фрезерчи, тунукасоз.

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга 8—10 синф маълумотига эга бўлган 15 дан 30 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.
Ўқиш муддати — 6 ой, 1, 2, 3 йил (маълумотига қараб).
8-синф маълумоти билан ўқишга кирганлар 4 маҳал овқат, кийим-бош; 10-синф маълумотига эга бўлганлар — ойига 30 сўм стипендия билан таъминланадилар.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 процентини оладилар.

Совет Армияси сафларида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар диққатига: сизлар учун ўқиш муддати қисқартирилади ва ойига 70 сўм стипендия тўланади.

8 синф маълумоти билан ўқишга кирганлар билим юртини тугатгач, умумий ўрта маълумот оладилар.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар имтиёзли шартлар билан олий ўқув юртларига ўқишга кирадилар.

Билим юрти қошида вокаль-чолғу ансамбли, техника ижодиёти тўгараги, спорт секциялари ишлаб турибди.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт. Иш жойидан ёки мактабдан характеристика, ота-онасининг ишхонасидан, яшаш жойидан справкалар, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (3x4 см).

Адрес: 700077, Тошкент шаҳри, Владимир тор кўчаси, 15-уй (1, 4, 17, 24, 83-автобуслар; 9, 17, 18-троллейбуслар; 6, 13, 22-трамвайларнинг «М. Горький» метро станцияси» бекати). Телефонлар — 68-48-96, 68-48-89.

Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлиги
ТОШКЕНТДАГИ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ
48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989-1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга Тошкент шаҳри ва Тошкент областининг шаҳарга яқин районларида яшовчи 10-синфни битирган ўқувчилар қабул қилинади.

Билим юрти аёллар, болалар ва эркакларнинг устки кийимларини тикувчи-мотористка, тикув машиналарига ремонт хизмати кўрсатиш бўйича механиклар, бичиқчилар тайёрлайди.

10-синфни тамомлаган ўқувчилар 8 ой таълим оладилар, уларга ойига 70 сўм стипендия тўланади.

Барча ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ўзлари ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 процентини оладилар. Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаган битирувчиларнинг 10 процентига олий ўқув юртлари ва техникумларга ўқишга киришлари учун йўлланмалар берилади.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараги ва спорт секциялари мавжуд.

Ўқувчилар санаторий-профилакторий ва база корхонанинг медицина хизматидан фойдаланадилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: директор номига ариза, паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, медицина справкаси, яшаш жойидан ва ота-онасининг ишхонасидан справка, 4 дона фотосурат (3x4 см.), характеристика, таржимаи ҳол.

Адрес: Тошкент шаҳри, 61-алоқа бўлими, Чехов кўчаси, 5 «а» уй (1, 2, 5, 24, 26-трамвайлар; 1, 5, 8, 10, 17-троллейбуслар; 2, 3, 25, 60 э, 71, 80э автобусларнинг «Қизил тонг» бирлашмаси» бекати). Телефон — 33-19-24.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
Юкларни (қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ташқари)
3 КУН МУДДАТ БИЛАН ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА
юк тарифидан 30 процент чегирилган ҳолда
МОСКВА, ЛЕНИНГРАД, КИЕВ, МАГАДАН, ХАБАРОВСК, НОВОСИБИРСК, СВЕРДЛОВСК, ПЕРМЬ, ОМСК, КУЙБИШЕВ, ЧЕЛЯБИНСК, ҚОЗОН, УФА, ДУШАНБА, ТБИЛИСИ, ЕРЕВАН, СОЧИ, МИНЕРАЛ СУВЛАР, КРАСНОДАР, ТЮМЕНЬ, ОЛМА-ОТА, КЕМЕРОВО, РОСТОВ, КРАСНОЯРСК, АШХОБОД, БОКУ, ТОМСК, АНДИЖОН, БУХОРО, ҚАРШИ, НАМАНГАН, НУКУС, УРГАНЧ, ФАРҒОНА **йўналишларида**
манзилга етказишни хоҳловчилар учун
САМОЛЁТ ХИЗМАТИ КЎРСАТИЛАДИ
Қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилишни: 91-02-70 ва 55-48-95 ёки бевосита «Тошкент» аэропортининг юк ташиш хизматига мурожаат қилишингизни сўраймиз.

Акмал Икромов район ошхоналар тресті
11 ОЙЛИК ОШПАЗЛАР ВА ХАМИР ҚОРУВЧИЛАР ТАЙЁРЛАШ КУРСИГА ВА 4 ОЙЛИК НОНВОЙЛАР КУРСИГА
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.
Ўқиш даврида ўқувчилар ўз қийматидаги овқат, махсус кийим-бош билан таъминланадилар, уларга 54-63 сўм ҳажмида иш ҳақи тўланади.
Курсларни тамомлаган ўқувчиларга 3-разрядли ошпаз гувоҳномаси берилади.
Машғулотлар группаларнинг комплектлашувига қараб бошланади.
Хоҳловчилар ишчи ёшлар мактабларида ҳам ўқишлари мумкин.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, 11- квартал, 35-уй, кадрлар бўлими. Телефон — 76-49-54.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА ҚАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
Тошкент «ТАШСТРОЙТРАНС» транспорт ишлаб чиқариш бирлашмасининг
4-АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАСИГА:
«МАЗ», «КамАЗ», «КРАЗ» ярим шатакли ва шатакли автомобилларда ишлаш учун «Е» категориясидаги 1, 2, 3 класс ҳайдовчилари.
Уй-жойи бўлмаган ҳайдовчиларга 1,5—2 йил мобайнида квартира бериш кафолати мавжуд.
ЁЛҒИЗ КИШИЛАР ЁТОҚХОНАДА ПРОПИСКАДАН ЎТКАЗИЛАДИ.
4-АТП ҳузурида болалар боғчаси, Сирдарё соҳилида пансионат, медицина-санитария қисми мавжуд.
Справкалар ва ишга йўлланмалар олиш юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй.

КОРХОНАЛАР, БИРЛАШМАЛАР, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КООПЕРАТИВЛАРИ ВА БОШҚА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
ЎЗССР ГОССНАБИНИНГ РЕСПУБЛИКА КОММЕРСИЯ-АХБОРОТ МАРКАЗИ
ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТАДИ
ТЕЛЕФАКС, Японияда ишлаб чиқарилган (унга ксеракс; муҳрловчи қурилма, хотира, телефон киради), шунингдек — **ГБМ ПС** (Ат АҚШ) **ШАХСИЙ КОМПЬЮТЕР.**
Совет пули билан ҳақ тўланади.
Справкалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700038 Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 7-уй. Телефонлар — 41-08-54, 41-05-54.

ҚАСБ ТАНЛАЙМИЗ!

ЎСМИРЛАРНИ ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

ТОШКЕНТ РЕСТОРАНЛАР ТРЕСТИ ҲУЗУРИДАГИ ОФИЦИАНТЛАР КУРСИГА ўқишга кириб, олти ойда касб эгаллаш мумкин!

Ўқишга кириш шартлари: ўқишга кирмоқчи бўлганлар 18—25 ёшда ўрта маълумотли бўлишлари керак.
Ўқувчиларга ҳар ойда 50 сўмдан 60 сўмгача стипендия берилади. Ўқиш вақти меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.
Битирувчилар Тошкент ресторанлари ва қаҳвахоналарига ишга йўлланадилар.
Қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 22 «а», Тошкент ресторанлар тресті, кадрлар бўлими. Телефон 55-74-61 (2, 3, 6, 11, 14-троллейбусларнинг «Педагогика институти», 7, 11, 77, 97-автобусларнинг Фрунзе номли майдон» бекати).

Тошкент ресторанлар тресті.

«УПА-510» ВА «УПА-725» — СИЗЛАР УЧУН
ҲАВАСКОР СУРАТГА ОЛУВЧИЛАР!

Ушбу сурат катталаштиргичларнинг энг муҳим афзаллиги — уларнинг ихчамлигидир.

Бу хонаки фотолабораторияни ташкил этиш муаммосини осонгина ҳал этиш имконини беради.
«УПА-510» ва «УПА-725» сурат катталаштиргичларни қийналмай қисмларга ажратиш ва мўъжазғилоф-чемоданга жойлаш мумкин.
Сурат фокуси автомат ёрдамида тўғриланади, 16 ва 35 миллиметрли пленкаларга олинган рангли ва қора-оқ негативларнинг проекция қилиш учун мўлжалланган.

Техникавий маълумотлари:

Плёнка кадрининг ҳажми — 24x36, 18x24, 13x17 миллиметр.

Катталаштириш чегараси: сурат фокуси автомат ёрдамида тўғриланганда — 2,5 каррадан 8 каррагача, фокуси қўл билан тўғриланганда — 8 каррадан 20 каррагача (УПА-510); 20 каррагача (УПА-725).

«Рассвет» Марказий реклама тижорат бирлашмаси.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА— 21/IX да **Хива ордени** (19.00), 22/IX да **Чио-Чио-Сан** (19.00), 23/IX да **Травиата** (19.00 — М. Ашрафий номидаги Тошкент давлат консерваториясининг опера студияси театри).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/IX да **Келинлар қўзғолони** (19.30). 23/IX да **Куёв** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/IX да **Прометей** (19.30), 23/IX да **Зулдир** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/IX да **Майсаранинг иши** (19.00), 22/IX да **Паранжи сирлари** (19.00), 23/IX да **Зиёфат** (19.00).

Кино

21 СЕНТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Москва — «СТАДИОНДАГИ ТЕНТАКЛАР», «ШАРЛО» ИСПАНИЯДА» (17, 20.00).
Дружба — «КОТТОН» КЛУБИ» (17, 20.00; 12, 15, 18, 20.40).
Восток — «СТАДИОНДАГИ ТЕНТАКЛАР» (16.30, 19.30).
Лисунов номли — «КИНГ-КОНГ» (17, 20.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги номли — «СТАДИОНДАГИ ТЕНТАКЛАР», «ШАРЛО» ИСПАНИЯДА» (17.30, 20.30).
ВЛКСМ 30 йиллиги номли — «ТОНГ» (17.30, 20.30); «ЗЕРО ШАҲРИ» (тоқ соатларда).
Санъат саройи — «ДАСТЛАБКИ ЮЗ ЙИЛ ҚИЙИН КЕЧДИ» (16, 18.30, 20.40); «УЙНА, УЙНА» (17, 19.30).
Чайка — «ҚОРА БОТИНКА КИЙГАН ОҚ СОЧ КИШИ», «КОЧИШ» (17.30, 20.40).
Қозоғистон — «КОТТОН» КЛУБИ» (16, 17, 18, 20.00).

22 СЕНТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Москва — «СТАДИОНДАГИ ТЕНТАКЛАР»; «ШАРЛО» ИСПАНИЯДА» (11, 14, 17, 20.00).
Дружба — «КОТТОН» КЛУБИ» (11, 14, 17, 20,00; 12, 15, 18, 20.40).
Лисунов номли — «РОК УСУЛИДАГИ ФОЖИА» (11, 14, 17, 20.00).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ИНТЕРҚИЗ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Нукус — «СТАДИОНДАГИ ТЕНТАКЛАР», «ШАРЛО» ИСПАНИЯДА» (11.30, 14.30, 17.30, 20.30).
ВЛКСМ 30 йиллиги — «УЙНА, УЙНА» (11, 14, 17, 20.00).
Санъат саройи — «ДАСТЛАБКИ ЮЗ ЙИЛ ҚИЙИН КЕЧДИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40); **«УЙНА, УЙНА»** (12, 14.30, 17, 19.30).
Чайка — «ҚОРА БОТИНКА КИЙГАН ОҚ СОЧ КИШИ»; «КОЧИШ» (11, 14.15, 17.30, 20.45).
Қозоғистон — «КОТТОН» КЛУБИ» (11, 12, 15, 16, 17, 18, 20.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Мушук уйи» ва «Доктор Айболит» ғаройиб томошалари** (19.30), 23/IX да 16, 19.00 да.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги —32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Р. — 14722. Б. — 2017. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10